

**ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟΥ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΕΠΣΑ 3α «ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ»**

**ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ αρ. ΚΟΑΠ/01/2021**

12 Απριλίου 2021

**ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟΥ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΕΠΣΑ 3α «ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΗΣ
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ»**

ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΕΣ ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ

**Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας –
Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Σύνοψη.....	1
2.	Εισαγωγή.....	4
3.	Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία.....	6
3.1	Θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων Γενικού Ελεγκτή.....	6
3.2	Σκοπός του ελέγχου.....	6
3.3	Μεθοδολογία.....	7
3.4	Κριτήρια ελέγχου.....	8
4.	Ευρήματα και συστάσεις.....	10
4.1	Χαρακτηρισμός της εταιρείας ως προβληματική.....	10
4.2	Αξιολόγηση των παραστατικών που υποβλήθηκαν με τις αιτήσεις συμμετοχής της εταιρείας.....	14
4.3	Αξιολόγηση του εύλογου χαρακτήρα των αιτούμενων δαπανών για επίπλωση του οινοποιείου.....	19
4.4	Παραχώρηση παράτασης από τον ανάδοχο για την ολοκλήρωση των επενδύσεων της 6ης Προκήρυξης.....	23
4.5	Καταβολή προκαταβολής και εγγύηση προκαταβολής.....	27
4.6	Υπογραφή δήλωσης εκπροσώπου/ελεγκτή στο έντυπο του αιτήματος πληρωμής.....	29
5.	Γενικά συμπεράσματα.....	30
6.	Γενικές συστάσεις.....	31

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΕΠΣΑ	Εθνικό Πρόγραμμα Στήριξης Αμπελοοινικού Τομέα
ΚΟΑΠ	Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών
ΣΔΕ	Συμφωνία Δημόσιας Ενίσχυσης
ΥΒΤ	Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας
ΥΓΑΑΠ	Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
ΥΕΕ	Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου
ΥΕΕΒ	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας

Ευθύνη Ελεγκτικής Υπηρεσίας και διαφύλαξη της ανεξαρτησίας της

Οι Ειδικές Εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παρουσιάζουν τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτή διενεργεί επί των πολιτικών (policies) και προγραμμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας ή άλλων ελεγχόμενων οργανισμών ή επί θεμάτων που αφορούν στον Προϋπολογισμό τους ή συγκεκριμένους τομείς αυτού. Η Ελεγκτική Υπηρεσία επιλέγει και σχεδιάζει τις εν λόγω ελεγκτικές δραστηριότητες κατά τρόπον ώστε αυτές να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του δημόσιου συμφέροντος.

Η εκ μέρους της Ελεγκτικής Υπηρεσίας παράθεση ευρημάτων ελέγχου γίνεται στη βάση όσων στοιχείων έχουν τεθεί ενώπιόν της από την ελεγχόμενη οντότητα.

Εκτός αν τούτο δηλωθεί ρητά, η μη παράθεση ευρημάτων επί ορισμένων πτυχών ή θεμάτων που αφορούν στο αντικείμενο του ελέγχου, δεν συνιστά διαβεβαίωση, ούτε και υποδηλοί ότι αυτά είναι απαλλαγμένα αδυναμιών ή σφαλμάτων ή αποκλίσεων από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, αφού ο εξωτερικός ελεγκτής δεν αναμένεται ότι μπορεί να εντοπίζει κάθε αδυναμία ή σφάλμα ή απόκλιση από το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο.

Οι συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας αποτελούν εισηγήσεις για τον τρόπο χειρισμού των παρατηρήσεων και ευρημάτων του ελέγχου. Σε καμία περίπτωση δεν δύναται να εκληφθεί ότι οι συστάσεις αυτές επηρεάζουν την ανεξαρτησία της Υπηρεσίας, ως εξωτερικού ελεγκτή ή ότι συνεπάγονται συμμετοχή της Υπηρεσίας στη λήψη οποιασδήποτε σχετικής απόφασης από τη διοίκηση της ελεγχόμενης οντότητας, η οποία εξακολουθεί να φέρει αποκλειστικά την ευθύνη για την ορθή και νόμιμη λήψη απόφασης, ως προς τον τρόπο χειρισμού των ευρημάτων ελέγχου και συστάσεων.

1. Σύνοψη

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών (ΚΟΑΠ), είναι η αρμόδια Αρχή για την πληρωμή των χρηματοδοτικών ενισχύσεων του Εθνικού Προγράμματος Στήριξης Αμπελοοινικού Τομέα (ΕΠΣΑ), Μέτρο 3α «Ενθάρρυνση της επενδυτικής δραστηριότητας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στον οινοποιητικό κλάδο». Δυνάμει της εξουσίας που του παρέχει ο περί Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών Νόμος (Ν.214(I)/2020), ο ΚΟΑΠ έχει αναθέσει την εφαρμογή του Μέτρου στο Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΥΕΕΒ), βάσει συμφωνίας αναδοχής. Αρμόδια Υπηρεσία, για την υλοποίηση του Μέτρου, ορίστηκε η Υπηρεσία Βιομηχανίας και Τεχνολογίας (ΥΒΤ) (εφεξής ο ανάδοχος).

Η Υπηρεσία μας διενήργησε δειγματοληπτικό έλεγχο συμμόρφωσης, σε πληρωμές που καταβλήθηκαν στο πλαίσιο του υπό αναφορά Μέτρου και τα θέματα που προέκυψαν αναφέρονται στην Ειδική Έκθεση της Υπηρεσίας μας αρ. ΟΑΠ/01/2019. Λόγω των ευρημάτων, κρίναμε αναγκαία τη διενέργεια επιπρόσθετου ελέγχου σε συγκεκριμένες αιτήσεις για τη χρηματοδότηση ανέγερσης οινοποιείου που υποβλήθηκαν από εταιρεία, κατά την 6η και 7η Προκήρυξη του υπό αναφορά Μέτρου και που αφορούσαν σε συνολικό ποσό επιχορήγησης ύψους €1.776.011.

Τα σημαντικότερα ευρήματα που προέκυψαν από τη διερεύνηση του θέματος και συστάσεις συνοψίζονται στα ακόλουθα σημεία:

- α.** Δεν αξιολογήθηκε η οικονομική κατάσταση της εταιρείας, για σκοπούς εξακρίβωσης εάν αυτή ενέπιπτε στον ορισμό της «προβληματικής επιχείρησης» κατά τον ουσιώδη χρόνο υποβολής των δύο αιτήσεων συμμετοχής, έτσι ώστε να τεκμηριωθεί ότι πληρούσε τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο υπό αναφορά Μέτρο για χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης. Επισημάναμε ότι, με βάση τα στοιχεία που είχαν υποβληθεί, η αιτήτρια εταιρεία, κατά την ημερομηνία υποβολής των δύο αιτήσεων συμμετοχής της, θα έπρεπε να είχε χαρακτηριστεί ως «προβληματική», κατά την έννοια των σχετικών κοινοτικών Κατευθυντήριων Γραμμών και συνεπώς οι αιτήσεις της θα έπρεπε να είχαν απορριφθεί.

Επιπρόσθετα, ο ανάδοχος του Μέτρου δεν έχει καθορίσει σαφείς διαδικασίες, βάσει των οποίων να αξιολογεί εάν η αιτήτρια επιχείρηση είναι προβληματική κατά την έννοια των σχετικών κοινοτικών Κατευθυντήριων Γραμμών (ΕΕ 2014/С 249/01).

Εκφράσαμε τις επιφυλάξεις και προβληματισμούς μας, σε σχέση με τον τρόπο που ο ΚΟΑΠ και ο ανάδοχος ερμηνεύουν την αξιολόγηση μιας επιχείρησης ως προβληματικής και εισηγηθήκαμε όπως, το Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΥΓΑΑΠ), ως αρμόδια Αρχή και ο ΚΟΑΠ, αποταθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για διευκρινίσεις και καθοδήγηση, ώστε να διασφαλιστεί η ορθότητα χειρισμού των αιτήσεων και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Εισηγηθήκαμε, επίσης, όπως ο ανάδοχος εξασφαλίζει και αξιολογεί στοιχεία για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας, κατά τη χρονική περίοδο εξέτασης της αίτησής της, καταγράφει τα ευρήματα και αναλόγως να προωθεί ή να απορρίπτει την αίτηση.

- β. Ο ανάδοχος αποδέχτηκε την αίτηση συμμετοχής που υπέβαλε η εταιρεία, στο πλαίσιο της 7ης Προκήρυξης του Μέτρου, παρά το γεγονός ότι αυτή δεν είχε εξασφαλίσει την απαραίτητη Πολεοδομική Άδεια για την ανέγερση του έργου, θέτοντας ως προϋπόθεση όπως αυτή εξασφαλιστεί εντός καθορισμένου χρονικού διαστήματος. Επίσης, ο ανάδοχος αποδέχτηκε παραστατικά που υποβλήθηκαν από την εταιρεία με τις αιτήσεις συμμετοχής, τα οποία δεν ήταν επαρκή και πλήρη.

Εισηγηθήκαμε όπως ο ανάδοχος μην αποδέχεται αιτήσεις, οι οποίες δεν συνοδεύονται με όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και ότι η χορήγηση παράτασης για την προσκόμιση απαραίτητων δικαιολογητικών συμμετοχής να γίνεται μόνο για σκοπούς υποβολής διευκρινίσεων ή εγγράφων, τα οποία είναι ήδη εκδομένα και εκ παραδρομής δεν υποβλήθηκαν από τον αιτητή.

- γ. Ο ΚΟΑΠ προέβη σε τροποποίηση των όρων του Μέτρου, κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής της κάθε Προκήρυξης, το οποίο, κατά την άποψή μας, ενδέχεται να προκαλεί άνιση μεταχείριση των αιτητών. Αναφέρουμε ότι, ως συνέπεια των εν λόγω τροποποιήσεων, η αίτηση της εταιρείας για χρηματοδότηση της κατασκευής του οιοποιείου στο πλαίσιο της 7ης Προκήρυξης του Μέτρου εγκρίθηκε, παρά το γεγονός ότι δεν είχε εξασφαλίσει την απαιτούμενη Άδεια Οικοδομής εντός του χρονικού πλαισίου που προέβλεπαν οι όροι του Μέτρου πριν την τροποποίηση.

Εισηγηθήκαμε όπως τυχόν τροποποιήσεις στους όρους εφαρμογής μιας Προκήρυξης γίνονται πριν την ημερομηνία έναρξης της περιόδου της συγκεκριμένης Προκήρυξης και όχι κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής της. Η ανάγκη για τροποποίηση των όρων πρέπει να τεκμηριώνεται δεόντως και να προκύπτει κατόπιν διενέργειας γενικής αξιολόγησης της εφαρμογής του Μέτρου και όχι από μεμονωμένα αιτήματα δικαιούχων.

- δ. Ανεπαρκής αξιολόγηση, από τον ανάδοχο, των προσφορών που υπέβαλε η εταιρεία για αγορά επίπλωσης συνολικού ύψους €200.350 και €124.461, στο πλαίσιο της 6ης και 7ης Προκήρυξης του Μέτρου, αντίστοιχα. Συγκεκριμένα, δεν φαίνεται να αξιολογήθηκαν στοιχεία που καταδεικνύουν ότι η εταιρεία ενδεχομένως να υπέβαλε ψευδείς/πλαστές/ τεχνητές προσφορές για τις επενδύσεις επίπλων. Η διαπίστωση αυτή αποτελεί και εύρημα, τόσο της Υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου (ΥΕΕ) του ΚΟΑΠ, όσο και του Οργάνου Πιστοποίησης, ωστόσο δεν έτυχε σχολιασμού από τον Οργανισμό.

Εισηγηθήκαμε όπως ο ανάδοχος διενεργεί την αξιολόγηση των προσφορών με περισσότερη προσοχή και διερευνά περαιτέρω τις περιπτώσεις προσφορών που παρουσιάζουν χαρακτηριστικά, τα οποία παραπέμπουν σε ενδεχόμενες παράτυπες ενέργειες (π.χ. εικονικές προσφορές).

- ε. Παραχώρηση, από τον ανάδοχο και τον ΚΟΑΠ, αλεπάλληλων χρονικών παρατάσεων στον αιτητή, για την ολοκλήρωση του επενδυτικού έργου της 6ης Προκήρυξης του Μέτρου. Συγκεκριμένα, παραχωρήθηκαν έξι παρατάσεις συνολικής χρονικής διάρκειας 32 μηνών για την ολοκλήρωση του έργου της 6^{ης} Προκήρυξης, το οποίο, σύμφωνα με την αίτηση συμμετοχής, θα έπρεπε να ολοκληρωθεί εντός 30 μηνών. Αναφέρουμε ότι, τέσσερις εκ των

έξι υπό αναφορά χρονικών παρατάσεων, παραχωρήθηκαν μετά από σχετική τροποποίηση των όρων της 6ης Προκήρυξης του Μέτρου κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής της.

Εισηγηθήκαμε όπως οι εγκρίσεις/απορρίψεις αιτημάτων δικαιούχων τεκμηριώνονται δεόντως και τα υποστηρικτικά στοιχεία καταχωρίζονται στον φάκελο της αίτησης συμμετοχής.

- στ.** Παραχώρηση παράτασης στην εταιρεία από τον ΚΟΑΠ, για τη διενέργεια πληρωμής του ποσού της επένδυσης που αναλογεί στο ποσό της προκαταβολής, από τις 15.11.2017 στις 30.11.2019 για λόγους ανωτέρας βίας, οι οποίοι ωστόσο δεν τεκμηριώνονται βάσει του άρθρου 2(2) του Κανονισμού (ΕΕ) αρ. 1306/2013. Η διαπίστωση αυτή αποτελεί και εύρημα του Οργάνου Πιστοποίησης.

Εισηγηθήκαμε όπως ο Οργανισμός τεκμηριώνει επαρκώς και δεόντως τις αποφάσεις του, ιδιαίτερα αυτές που αφορούν σε παραχώρηση έγκρισης κατ' εξαίρεση των όρων εφαρμογής του Μέτρου για λόγους ανωτέρας βίας.

- ζ.** Ο αιτητής, για τεκμηρίωση της δυνατότητάς του να καλύψει το μερίδιο της ίδιας συμμετοχής στην επένδυση, προσκόμισε καταστάσεις τραπεζικού λογαριασμού, σύμφωνα με τις οποίες το ποσό της ίδιας συμμετοχής αποσύρθηκε μετά την υποβολή της αίτησης. Ως αποτέλεσμα, η υποβολή τραπεζικού λογαριασμού από μόνη της δεν διασφαλίζει τη δυνατότητα του αιτητή να καλύψει το ποσό της ίδιας συμμετοχής.

Εισηγηθήκαμε όπως ο Οργανισμός συμπεριλάβει πρόνοια στους όρους εφαρμογής του Μέτρου, ώστε το δικαιολογητικό για την τεκμηρίωση της ίδιας συμμετοχής να συνοδεύεται και με υπεύθυνη δήλωση του αιτητή, σύμφωνα με την οποία να αναλαμβάνει την ευθύνη κάλυψής της.

Λόγω της σοβαρότητας των ευρημάτων, που ενδέχεται να οδηγούν σε αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά και λαμβάνοντας υπόψη τις υποχρεώσεις μας, βάσει των άρθρων 325(2) και 325(3) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και βάσει του άρθρου 8 του Κανονισμού 883/2013/ΕΕ, ενημερώσαμε σχετικά την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), για δική της αξιολόγηση και σύσταση, ως το προς το κατά πόσο συντρέχουν λόγοι περαιτέρω έρευνας. Η OLAF μάς ενημέρωσε ότι, μελετώντας τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της, έκρινε ότι συντρέχουν λόγοι διερεύνησης και έχει ανοίξει φάκελο υπόθεσης, οι έρευνες για την οποία βρίσκονται σε εξέλιξη.

Επισημαίνεται ότι, η εταιρεία στην οποία αναφερόμαστε είναι ιδίων συμφερόντων με τις εταιρείες για τις οποίες γίνεται αναφορά και στην Ειδική Έκθεση της Υπηρεσίας μας με αρ. ΤΠΟ/01/2021 «**Σχέδια παροχής χορηγιών προς μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις**».

Τονίζουμε ότι οι αναφορές στην παρούσα Έκθεση και η κοινοποίηση του θέματος στην OLAF, ουδόλως σημαίνει ή θα πρέπει να εκληφθεί ότι διατυπώνουμε κατηγορία εναντίον οποιουδήποτε προσώπου για τη διάπραξη ποινικών ή άλλων αδικημάτων.

2. Εισαγωγή

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αγροτικών Πληρωμών ιδρύθηκε στις 27.6.2003, με τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας του περί της Ίδρυσης και Λειτουργίας του Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών, καθώς και Άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμου του 2003 (Ν.64(Ι)/2003), ο οποίος καταργήθηκε στις 31.12.2020 δυνάμει του άρθρου 59(Ι) του περί Κυπριακού Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών Νόμου του 2020 (Ν.214(Ι)/2020). Βάσει του νομοθετικού πλαισίου, σκοπός του Οργανισμού είναι η διαχείριση των πιστώσεων που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Γεωργικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων και Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης) και από την Κυπριακή Δημοκρατία και κατατίθενται στο Ταμείο Πληρωμών του Οργανισμού, η πρόληψη και πάταξη της απάτης και των παρατυπιών σε σχέση με τη διαχείρισή τους και η ανάκτηση των ποσών που προέρχονται από τις πιστώσεις αυτές και τα οποία απωλέστηκαν, λόγω απάτης, παρατυπίας, αμέλειας ή διοικητικών λαθών.

Το Μέτρο ΕΠΣΑ 3α «Ενθάρρυνση της επενδυτικής δραστηριότητας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στον οινοποιητικό κλάδο» στοχεύει στην ενθάρρυνση της επενδυτικής δραστηριότητας, μέσω της παροχής στήριξης για υλικές ή άυλες επενδύσεις, σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας, υποδομές οινοποίησης ή/και εμπορίας οίνων, οι οποίες βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις των επιχειρήσεων και ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα στον οινοποιητικό κλάδο. Το Μέτρο περιλαμβάνεται στο ΕΠΣΑ 2014-2018, για το οποίο εγκρίθηκε συνολική κοινοτική χρηματοδότηση ύψους €22,2 εκ., σε σχέση με την περίοδο από 16.10.2013 μέχρι 15.10.2018. Σύμφωνα με την τελευταία αναθεώρηση του Προγράμματος, η κοινοτική χρηματοδότηση που αφορά στο Μέτρο ανέρχεται στα €8,7 εκ. Όσον αφορά στο ΕΠΣΑ 2019-2023, η συνολική κοινοτική χρηματοδότησή του ανέρχεται στα €22,7 εκ., εκ των οποίων τα €8,6 εκ. αναμένεται να χρηματοδοτήσουν δράσεις του Μέρους ΕΠΣΑ 3α. Μέχρι σήμερα χρηματοδοτήθηκαν, στο πλαίσιο του Μέρους, πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία των ΜΜΕ, όπως αυτές ορίζονται στη Σύσταση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ημερ. 6.5.2003 και αρ. 2003/361/ΕΚ (Παράρτημα ΙΙ), με ανώτατο ποσοστό ενίσχυσης το 40% των επιλέξιμων δαπανών. Το ποσό της ενίσχυσης χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων.

Δυνάμει εξουσιών που του παρέχει ο Νόμος, ο Οργανισμός ανέθεσε, βάσει συμφωνίας αναδοχής, την εφαρμογή του Μέρους στο ΥΕΕΒ και ως αρμόδια Υπηρεσία για την υλοποίηση αυτού ορίστηκε η ΥΒΤ. Σύμφωνα με τη συμφωνία αναδοχής, η ΥΒΤ διεκπεραιώνει τις διαδικασίες χειρισμού μέχρι το στάδιο της έγκρισης της πληρωμής και στη συνέχεια προωθεί τις αιτήσεις στον ΚΟΑΠ, ο οποίος, μετά τη διενέργεια σχετικών ελέγχων, καταβάλλει τις ενισχύσεις στους δικαιούχους.

Η Υπηρεσία μας διενήργησε έλεγχο σε συγκεκριμένες αιτήσεις που υποβλήθηκαν από εταιρεία για τη χρηματοδότηση ανέγερσης οινοποιείου. Σύμφωνα με τις αιτήσεις, σκοπός του αιτητή είναι η κατασκευή ενός οινοποιείου που θα παράγει και θα προωθεί υψηλής ποιότητας προϊόντα και θα παρέχει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες.

Για τη χρηματοδότηση της κατασκευής του εν λόγω οινοποιείου υποβλήθηκαν τρεις αιτήσεις, στο πλαίσιο της 6ης, 7ης και 8ης Προκήρυξης του Μέτρου (αρ. αιτήσεων 3α-632, 3α-724 και 3α-817). Η τελευταία απορρίφθηκε από τον ανάδοχο, λόγω του ότι οι αιτούμενες επενδύσεις δεν αφορούσαν σε δραστηριότητες που καλύπτονταν από τις πρόνοιες του Μέτρου. Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται οι συνολικές αιτούμενες και επιλέξιμες χρηματοδοτήσεις και οι πραγματικές πληρωμές που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της 6ης και 7ης Προκήρυξης, μέχρι τις 15.9.2020 και οι οποίες αφορούσαν στην κατασκευή του εν λόγω οινοποιείου.

Πίνακας 1 - Χρηματοδότηση της εταιρείας μέσω του Μέτρου ΕΠΣΑ 3α					
Αριθμός και ημερομηνία υποβολής της αίτησης	Σκοπός	Αιτούμενο ποσό €	Επιλέξιμο ποσό €	Εγκεκριμένη χρηματοδότηση @ 40% €	Πληρωμή μέχρι τις 15.9.2020 €
3α-632, 8.6.2015	Ανέγερση χώρου παραγωγής με βοηθητικούς χώρους (πωλητήριο, χώρο οινογνωσίας και εστιατόριο) και προμήθεια οινοποιητικού εξοπλισμού και επίπλωσης.	5.010.247	4.253.082	1.701.233	1.006.800
3α-724, 28.2.2017	Επέκταση οινοποιείου (χώροι στάθμευσης, κάβα, κέντρο πληροφόρησης) και προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού και επίπλωσης	2.530.236	2.403.786	961.514	769.211*
		7.540.483	6.656.868	2.662.747	1.776.011

* Ο ανάδοχος απέρριψε αίτημα της εταιρείας για παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας ολοκλήρωσης του έργου πέραν της 30.11.2018, λόγω του ότι αυτό υποβλήθηκε εκπρόθεσμα, με αποτέλεσμα, για σκοπούς επιχορήγησης, να ληφθούν υπόψη μόνο όσες επενδύσεις υλοποιήθηκαν μέχρι την καταληκτική ημερομηνία του έργου.

3. Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία

3.1 Θεσμικό πλαίσιο αρμοδιοτήτων Γενικού Ελεγκτή

Ο έλεγχος διενεργήθηκε στο πλαίσιο των συνταγματικών αρμοδιοτήτων του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας και των προνοιών του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014).

Το άρθρο 116 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας ορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας όλες τις εισπράξεις και πληρωμές και όλους τους λογαριασμούς χρηματικών διαθεσίμων και άλλου ενεργητικού ή άλλων υποχρεώσεων που αναλαμβάνει η Δημοκρατία ή που δημιουργούνται για λογαριασμό της. Για τον σκοπό αυτό, ο Γενικός Ελεγκτής έχει δικαίωμα να επιθεωρεί και να ελέγχει όλα τα σχετικά βιβλία, αρχεία και καταστάσεις, καθώς και τους χώρους όπου φυλάγεται το πιο πάνω ενεργητικό. Επίσης, ο Γενικός Ελεγκτής ασκεί κάθε άλλη εξουσία ή εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα ή υποχρεώσεις που καθορίζονται ή του αναθέτονται διά Νόμου.

Σύμφωνα με το άρθρο 109 του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο των λογαριασμών κάθε οντότητας Γενικής Κυβέρνησης, Αρχής Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κρατικού οργανισμού και κρατικής επιχείρησης. Με βάση τους ορισμούς στον Νόμο αυτό, ο ΚΟΑΠ, συνιστά κρατικό οργανισμό.

Σύμφωνα με τον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και περί του Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο (Ν.38(Ι)/2014), ο ελέγχων λειτουργός κάθε κονδυλίου οφείλει να διασφαλίσει την ορθότητα και νομιμότητα των εισπράξεων και πληρωμών και την αποτελεσματικότητα, αποδοτικότητα και οικονομία της υλοποίησης του οικείου προϋπολογισμού στη βάση των αρχών της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης (άρθρα 7 (1) και 8).

Για τον σκοπό αυτό, η Ελεγκτική Υπηρεσία προχωρεί σε οικονομικούς και διαχειριστικούς ελέγχους, όπως και ελέγχους συμμόρφωσης Υπουργείων, Τμημάτων και Υπηρεσιών της Δημόσιας Υπηρεσίας και του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Ο περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.113(Ι)/2002) παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

3.2 Σκοπός του ελέγχου

Ο έλεγχος διενεργήθηκε στο πλαίσιο ελέγχου της διαχείρισης των πιστώσεων που κατατίθενται στο Ταμείο Πληρωμών του ΚΟΑΠ, μεταξύ των οποίων, αυτών που αφορούν στη χρηματοδότηση του Μέτρου ΕΠΣΑ 3α «Ενθάρρυνση της επενδυτικής δραστηριότητας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στον οινοποιητικό κλάδο», προκειμένου να εξαγάγουμε συμπεράσματα κατά πόσον ο ανάδοχος και ο ΚΟΑΠ εφάρμοσαν το υπό αναφορά Μέτρο, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Η Υπηρεσία μας διενήργησε έλεγχο σε συγκεκριμένες αιτήσεις που υποβλήθηκαν από

εταιρεία, κατά την 6^η και 7^η Προκήρυξη του υπό αναφορά Μέτρου, για τη χρηματοδότηση ανέγερσης οινοποιείου.

3.3 Μεθοδολογία

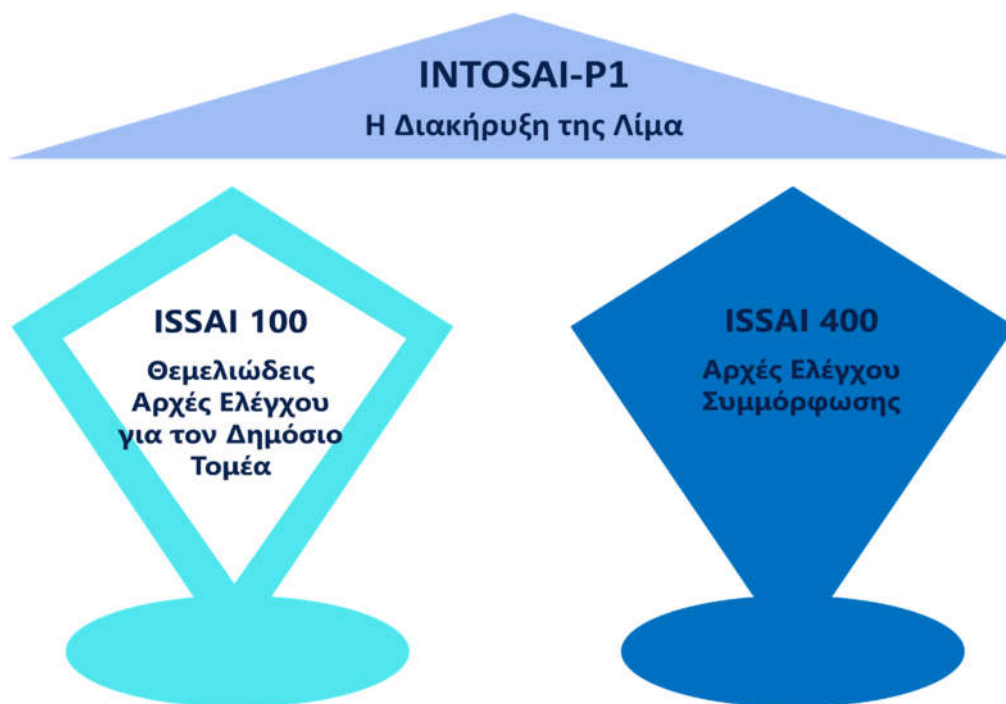
3.3.1 Πρότυπα ελέγχου

Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διεξάγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ISAs) που εκδίδονται από τη Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) και τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAIs) που εκδίδει ο Διεθνής Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Τα Πρότυπα ISSAI διαχωρίζουν τους ελέγχους που διενεργούνται από τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα σε τρεις κατηγορίες, τους οικονομικούς ελέγχους (“financial audit”), τους ελέγχους συμμόρφωσης (“compliance audit”) και τους διαχειριστικούς ελέγχους (“performance audit”). Για τους ελέγχους αυτούς υπάρχει αριθμός ελεγκτικών προτύπων που είναι κοινά, και αριθμός ελεγκτικών προτύπων που αφορούν ειδικά στην κάθε κατηγορία ελέγχου.

Η διενέργεια του παρόντος ελέγχου διέπεται κυρίως από τις διατάξεις των ακόλουθων Προτύπων.

Πηγή: Ιστοσελίδα www.intosai.org/documents/open-access

Το θεμελιώδες Πρότυπο INTOSAI-P1 ουσιαστικά καταγράφει αυτούσια τη Διακήρυξη, η οποία υιοθετήθηκε το 1977 από το Παγκόσμιο Συνέδριο του INTOSAI στη Λίμα του Περού (“The Lima Declaration”). Όπως στο ίδιο το Πρότυπο καταγράφεται, το έγγραφο αυτό θεωρείται η “Magna Carta” στην άσκηση εξωτερικού ελέγχου των κυβερνήσεων, καθώς έθεσε τα θεμέλια του δημόσιου ελέγχου. Η Διακήρυξη θέτει τα βασικά σημεία ελέγχου και βασικές αρχές για τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα που είναι αναγκαίες, ώστε να επιτευχθούν ανεξάρτητα και αντικειμενικά αποτελέσματα. Οι αρχές που εγκαθιδρύθηκαν στη Διακήρυξη της Λίμα αναγνωρίστηκαν από τις Αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ με αρ. 66/209 (ημερ. 22.12.2011) και 69/228 (ημερ. 19.12.2014).

Το Πρότυπο ISSAI 100 παρουσιάζει τον ορισμό του ελέγχου του δημόσιου τομέα και παρέχει τις βασικές έννοιες, στοιχεία και αρχές (τόσο τις γενικές αρχές που σχετίζονται με τον έλεγχο όσο και τις αρχές που σχετίζονται με τις διάφορες φάσεις της διαδικασίας ελέγχου) που ισχύουν για όλους τους ελέγχους του δημόσιου τομέα.

Το Πρότυπο ISSAI 400 ορίζει τον έλεγχο συμμόρφωσης ως μια ανεξάρτητη εκτίμηση του κατά πόσο ένα δεδομένο θέμα είναι σύμφωνο με τις αρχές που έχουν οριστεί ως κριτήρια ελέγχου. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στην αξιολόγηση του κατά πόσο οι ενέργειες του ελεγχόμενου φορέα συνάδουν με τις αρχές ή κανόνες που τον διέπουν. Οι αρχές και κανόνες αυτοί μπορεί να αφορούν στη συμμόρφωση με διατάξεις των σχετικών Νόμων, Κανονισμών ή συμφωνιών ή με τις γενικές αρχές χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και συμπεριφοράς δημοσίων αξιωματούχων.

3.3.2 Ελεγκτική προσέγγιση

Ο παρών έλεγχος βασίστηκε σε στοιχεία που υποβλήθηκαν από τον ΚΟΑΠ και την ΥΒΤ, σε επισκόπηση εγγράφων και αρχείων αλληλογραφίας και στη διενέργεια συναντήσεων με το προσωπικό της ΥΒΤ. Εξετάσαμε συγκεκριμένες αιτήσεις που υποβλήθηκαν από εταιρεία στις 8.6.2015 και 28.2.2017 κατά την 6^η και 7^η Προκήρυξη του Μέτρου, αντίστοιχα και οι πληρωμές που διενεργήθηκαν από τον ΚΟΑΠ μέχρι τις 15.9.2020 που αφορούν στις εν λόγω αιτήσεις.

Τα ευρήματα του ελέγχου διαβιβάστηκαν για σχόλια και απόψεις στον Επίτροπο του ΚΟΑΠ και στον Διευθυντή της ΥΒΤ και οι απόψεις τους ενσωματώθηκαν, όπου ενδείκνυται, στην παρούσα Έκθεση.

3.4 Κριτήρια ελέγχου

Για σκοπούς του ελέγχου συμμόρφωσης χρησιμοποιήθηκαν, ως αρχές και κανόνες, τα ακόλουθα:

- ♦ Το εγχειρίδιο εφαρμογής το οποίο ετοιμάστηκε βάσει του περί Οργανισμού Αγροτικών Πληρωμών Νόμου (Ν.64(Ι)/2003), με σκοπό την ενημέρωση των αιτητών για τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθήσουν για τη συμμετοχή τους στο Μέτρο ΕΠΣΑ 3α «Ενθάρρυνση της επενδυτικής δραστηριότητας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στον οινοποιητικό κλάδο».

- ◆ Ο Κανονισμός (ΕΕ) αρ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής.
- ◆ Ο Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1150/2016 της Επιτροπής της 15ης Απριλίου 2016, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά στα εθνικά προγράμματα στήριξης του αμπελοοινικού τομέα.
- ◆ Οι Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ2014/С 249/01).
- ◆ Ο περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμος (Ν.158(Ι)/1999).

4. Ευρήματα και συστάσεις

4.1 Χαρακτηρισμός της εταιρείας ως προβληματική

Σύμφωνα με τις προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως αναφέρονται στο εγχειρίδιο εφαρμογής του Μέτρου, δεν επιτρέπεται η χορήγηση ενίσχυσης σε προβληματικές επιχειρήσεις, κατά την έννοια των Κοινοτικών Κατευθυντήριων Γραμμών, σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ2014/С 249/01). Οι υπό αναφορά Κατευθυντήριες Γραμμές διαλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, ότι:

- ♦ Σύμφωνα με το σημείο 20, μία επιχείρηση θεωρείται προβληματική όταν, εάν δεν υπάρξει παρέμβαση από το κράτος, οδηγείται προς σχεδόν βέβαιη οικονομική εξαφάνιση, βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα και συντρέπει τουλάχιστον μία από τέσσερις καθοριζόμενες προϋποθέσεις. Μια από αυτές τις προϋποθέσεις είναι εάν η εταιρεία είναι περιορισμένης ευθύνης και έχει απωλέσει περισσότερο από το μισό του εκδοθέντος και εγγεγραμμένου κεφαλαίου της, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό διαπιστώνεται όταν, μετά την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εκδοθέντος κεφαλαίου.
- ♦ Σύμφωνα με το σημείο 21, μία επιχείρηση δεν θεωρείται προβληματική όταν διανύει την περίοδο κατά την οποία θεωρείται ως νεοσύστατη, δηλαδή την πρώτη τριετία μετά την έναρξη λειτουργίας της στον σχετικό τομέα δραστηριοτήτων, ακόμη και εάν η αρχική της χρηματοοικονομική θέση είναι επισφαλής.

Για σκοπούς εξακρίβωσης εάν η εταιρεία, κατά τη χρονική περίοδο υποβολής των αιτήσεων της (8.6.2015, 28.2.2017), ήταν προβληματική, αξιολογήσαμε τα οικονομικά της δεδομένα, όπως αυτά παρουσιάζονται στις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις της για τα έτη που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου 2013 μέχρι 2017 και τις δραστηριότητες που διεξήγαγε κατά την υπό αναφορά περίοδο, όπως αυτές παρουσιάζονται σε στοιχεία που υπέβαλε με τις αιτήσεις συμμετοχής. Επιπρόσθετα, εξετάσαμε την επάρκεια των διαδικασιών ελέγχου που εφάρμοσε ο ανάδοχος για τον πιο πάνω σκοπό. Από τον πιο πάνω έλεγχό μας, διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

α. Κύρια δραστηριότητα της εταιρείας και αξιολόγησή της ως «νεοσύστατη». Σύμφωνα με το πιστοποιητικό του Εφόρου Εταιρειών, η εταιρεία συστάθηκε στις 10.3.2005 ως εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Στις οικονομικές καταστάσεις για τα έτη που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου 2013 μέχρι 2017, αναφέρεται ότι η κύρια δραστηριότητά της είναι η παραγωγή και εμπορική εκμετάλλευση οινοπνευματωδών ποτών. Επίσης, στις οικονομικές καταστάσεις για τα έτη που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου 2015 μέχρι 2017 αναφέρεται ότι η εταιρεία προέβη/ολοκλήρωσε τις απαραίτητες ενέργειες για τον σχεδιασμό και την κατασκευή του οινοποιείου και για την κατάλληλη προετοιμασία του εδάφους και καλλιέργειας των αμπελιών.

Στο ιστορικό επιχείρησης, όπως περιγράφεται στην τεchnοοικονομική μελέτη που υπέβαλε η εταιρεία στις 8.6.2015 με την πρώτη αίτηση συμμετοχής, αναφέρεται ότι ιδρύθηκε με αποκλειστικό σκοπό και στόχο την ενασχόληση με τον οινοποιητικό κλάδο, ότι από την ίδρυσή της μέχρι τότε καλλιέργησε

πέραν των 100.000 τ.μ. γης με ντόπιες ποικιλίες σταφυλιών και ότι αποσκοπούσε εξ αρχής στη δημιουργία οινοποιείου, αλλά ανέμενε την κατάλληλη περίοδο για να είναι αυτάρκης σε πρώτη ύλη, ούτως ώστε να ξεκινήσει την παραγωγική διαδικασία. Επίσης, στην τεχνοοικονομική μελέτη που υποβλήθηκε στις 28.2.2017 με τη δεύτερη αίτηση συμμετοχής, αναφέρεται ότι η εταιρεία ιδρύθηκε το 2005, με σκοπό τη σταδιακή ανάπτυξη, έτσι ώστε να επιτύχει την παραγωγή καλού και ποιοτικού κρασιού, την παροχή υψηλού επιπέδου οινοτουριστικών υπηρεσιών και τη διοργάνωση υψηλού επιπέδου δραστηριοτήτων. Επίσης, σύμφωνα με τις βεβαιώσεις των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων που υπέβαλε η εταιρεία με τις αιτήσεις συμμετοχής της, αυτή είναι εγγεγραμμένη από την 1.3.2010 στο Μητρώο Εργοδοτών των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στην οικονομική δραστηριότητα «Παραγωγή οίνου από σταφύλια».

Όπως διαφαίνεται από τα πιο πάνω, οι δραστηριότητες της εταιρείας στον τομέα της αμπελουργίας και η παραγωγή και η εμπορική εκμετάλλευση οινοπνευματωδών ποτών είναι άμεσα συνδεδεμένες μεταξύ τους, αφού μέσω αυτών επιτυγχάνεται ο απώτερος στρατηγικός σκοπός της εταιρείας, που είναι η παραγωγή καλού και ποιοτικού κρασιού από τους ιδιόκτητους αμπελώνες της. Συνεπώς, εκφράσαμε την άποψη ότι, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η εταιρεία, κατά την υποβολή της πρώτης αίτησής της, το 2015, διένυε την περίοδο κατά την οποία θα μπορούσε να θεωρηθεί ως νεοσύστατη, αφού η πρώτη τριετία, μετά την έναρξη λειτουργίας της στον σχετικό τομέα δραστηριοτήτων, είχε ήδη παρέλθει προ πολλού.

β. Εξακρίβωση της «προβληματικότητας» της εταιρείας, βάσει των οικονομικών της καταστάσεων. Στις 2.9.2015 η εταιρεία, στο πλαίσιο της 6ης Προκήρυξης του Μέτρου, υπέβαλε τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2013, ενώ βάσει των όρων συμμετοχής του Μέτρου, η εταιρεία έπρεπε να υποβάλει επιπρόσθετα τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις και για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2014. Αντίστοιχα, στις 28.2.2017, η εταιρεία, στο πλαίσιο της 7ης Προκήρυξης του Μέτρου, υπέβαλε τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2014, ενώ θα έπρεπε να υποβάλει επιπρόσθετα τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις και για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2015.

Σύμφωνα με τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις που υπέβαλε η εταιρεία, τα αποθεματικά της, μετά την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών και το εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο, είχαν ως ακολούθως:

Πίνακας 2 - Αξιολόγηση της εταιρείας ως «προβληματική» επιχείρηση		
Έτος	Εκδοθέν μετοχικό κεφάλαιο @ 50%	Αποθεματικά μετά την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών
	€	€
2013	855	(236.702)
2014	855	(364.878)

Βάσει των πιο πάνω στοιχείων, μετά την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά, προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό, που υπερβαίνει το ήμισυ του εκδοθέντος κεφαλαίου. Συνεπώς,

με βάση τις σχετικές Κατευθυντήριες Γραμμές, η εταιρεία θα έπρεπε να είχε αξιολογηθεί ως προβληματική.

Επισημαίνουμε ότι, η γνώμη των ανεξάρτητων ελεγκτών επί των υπό αναφορά εξελεγμένων οικονομικών καταστάσεων δόθηκε με έμφαση θέματος, σε σχέση με την ύπαρξη ουσιαστικής αβεβαιότητας για την ικανότητα του αιτητή να συνεχίσει ως δρώσα οικονομική οντότητα. Επίσης, σε σχετική σημείωση των οικονομικών καταστάσεων αναφέρεται ότι η εταιρεία βασίζεται στη συνεχή χρηματοοικονομική υποστήριξη του μετόχου της, χωρίς την οποία προκύπτουν σημαντικές αμφιβολίες γύρω από την ικανότητά της να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα και παράλληλα την ικανότητά της να εκμεταλλεύεται τα στοιχεία ενεργητικού της και να πληρώνει τις υποχρεώσεις της, κατά τη συνήθη πορεία της επιχειρηματικής δραστηριότητάς της. Αναφέρεται επίσης ότι ο μέτοχος της εταιρείας εκδήλωσε την πρόθεσή του να συνεχίσει να παρέχει τέτοια χρηματοοικονομική βοήθεια προς αυτή, ούτως ώστε να έχει τη δυνατότητα να συνεχίσει ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα και να ικανοποιήσει τις υποχρεώσεις της, όπως αυτές καθίστανται καταβλητέες. Στον φάκελο της αίτησης δεν εντοπίσαμε οποιαδήποτε στοιχεία που να επιβεβαιώνουν την πιο πάνω πρόθεση του μετόχου.

Συναφώς αναφέρουμε ότι η εταιρεία, με τις αιτήσεις συμμετοχής της κατά την 6η και 7η Προκήρυξη του Μέτρου, υπέβαλε υπεύθυνες δηλώσεις/δεσμεύσεις, σύμφωνα με τις οποίες, σε περίπτωση που παραχωρηθεί σε αυτήν κρατική χορηγία και στη συνέχεια αποδειχθεί ότι, κατά τη χρονική περίοδο παραχώρησης του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης ήταν «προβληματική» κατά την έννοια των Κατευθυντήριων Γραμμών (ΕΕ2014/С 249/01), τότε θα επιστρέψει ολόκληρο το ποσό της χορηγίας αυτής, προσαυξημένο με τους νόμιμους τόκους από την ημερομηνία παραχώρησής της.

Αναφορικά με τα πιο πάνω, διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

- (i) Οι εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2013 και 2014, που είχε στη διάθεσή του ο ανάδοχος κατά το στάδιο αξιολόγησης των αιτήσεων συμμετοχής, καταδεικνύουν ξεκάθαρα ότι η εταιρεία ήταν προβληματική κατά την περίοδο υποβολής των αιτήσεων, κατά την έννοια των σχετικών κοινοτικών Κατευθυντήριων Γραμμών (ΕΕ 2014/С 249/01). Τα στοιχεία αυτά θα έπρεπε να προβληματίσουν τον ανάδοχο και, εάν το έκρινε σκόπιμο, θα έπρεπε να ζητήσει πρόσθετες πληροφορίες και εξηγήσεις από την εταιρεία, ώστε να είναι σε θέση να αξιολογήσει και να τεκμηριώσει κατάλληλα τη θέση του αναφορικά με το θέμα αυτό.
- (ii) Στους καταλόγους ελέγχου αίτησης και δικαιολογητικών που συμπλήρωσε ο ανάδοχος κατά την αξιολόγηση των δύο αιτήσεων, η εταιρεία αναφέρεται ως «νέα επιχείρηση», με την αιτιολογία ότι δεν είχε ξεκινήσει ακόμη τις δραστηριότητές της και συνεπώς δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως «προβληματική».

Ωστόσο, διαπιστώσαμε ότι, σε άλλα σημεία του ελέγχου, σε σχέση με την πληρότητα και εγκυρότητα της αίτησης και των απαιτούμενων δικαιολογητικών, ο ανάδοχος θεώρησε την εταιρεία ως «υφιστάμενη επιχείρηση» και ζήτησε την υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών που ισχύουν σε τέτοιες περιπτώσεις, όπως οικονομικές καταστάσεις και βεβαίωση από Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Άρα διαφαίνεται ότι, στη συγκεκριμένη περίπτωση, προκύπτει αντίφαση σε σχέση με τον τρόπο που αντιμετώπισε ο ανάδοχος την αιτήτρια εταιρεία.

- (iii) Στην έκθεση οικονομικής αξιολόγησης, που ετοιμάστηκε στο πλαίσιο της αξιολόγησης της επιλεξιμότητας της πρώτης αίτησης, δεν γίνεται οποιαδήποτε αναφορά στο κατά πόσο αξιολογήθηκε εάν η εταιρεία ήταν προβληματική ή όχι. Στην αντίστοιχη έκθεση που ετοιμάστηκε για την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας της δεύτερης αίτησης, αναφέρεται πως, παρά το γεγονός ότι, σύμφωνα με τις οικονομικές καταστάσεις για το 2014, η εταιρεία απώλεσε πέραν του μισού του εκδοθέντος και εγγεγραμμένου μετοχικού της κεφαλαίου, λόγω συσσωρευμένων ζημιών, δεν εμπίπτει στις προβληματικές επιχειρήσεις, βάσει των υπό αναφορά Κατευθυντήριων Γραμμών, δεδομένου ότι θεωρείται «καταρχήν νεοσύστατη».

Εκφράσαμε την άποψη ότι η πιο πάνω αναφορά δεν μπορεί να τεκμηριωθεί, καθότι κατά το 2017 η επιχείρηση δεν διένυε την πρώτη τριετία μετά την έναρξη λειτουργίας της στον αμπελουργικό τομέα δραστηριοτήτων ή σε οποιονδήποτε άλλον σχετικό τομέα δραστηριοτήτων.

Σύσταση: Ο ανάδοχος να καθορίσει σαφείς διαδικασίες, βάσει των οποίων να αξιολογεί εάν η αιτήτρια επιχείρηση είναι προβληματική, κατά την έννοια των σχετικών Κοινοτικών Κατευθυντήριων Γραμμών (ΕΕ 2014/С 249/01). Στο πλαίσιο των πιο πάνω διαδικασιών, ο ανάδοχος να εξασφαλίζει και να αξιολογεί στοιχεία για την οικονομική κατάσταση της εταιρείας κατά τη χρονική περίοδο εξέτασης της αίτησής της. Τα ευρήματα, αναφορικά με την αξιολόγηση αυτή, να καταγράφονται και αναλόγως να προωθείται ή να απορρίπτεται η αίτηση.

Επισημαίνουμε ότι, παρόμοιες συστάσεις καταγράφονται και στην Ειδική Έκθεση της Υπηρεσίας μας αρ. ΟΑΠ/01/2019, που αφορούσε στον έλεγχο άλλων αιτήσεων του εν λόγω Μέτρου, που δεν φαίνεται να λήφθηκαν υπόψη.

γ. Η Υπηρεσία μας εξέφρασε τις επιφυλάξεις και τους προβληματισμούς της, σε σχέση με τον τρόπο που ο ΚΟΑΠ και ο ανάδοχος ερμηνεύουν τον όρο νεοσύστατη εταιρεία και την αξιολόγηση μιας επιχείρησης ως προβληματικής.

Για τον σκοπό αυτό, ζητήσαμε από το ΥΓΑΑΠ, ως την αρμόδια Αρχή και από τον Οργανισμό, να αποταθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητώντας διευκρινίσεις και καθοδήγηση, ώστε να διασφαλιστεί η ορθότητα του τρόπου χειρισμού των αιτήσεων και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο δημιουργίας αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών. Το Υπουργείο ΓΑΑΠ, με επιστολή του, ημερ. 16.9.2019, εισηγήθηκε όπως ο ΚΟΑΠ απευθυνθεί για διευκρινίσεις επί του θέματος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και όπως ο σχετικός τρόπος ελέγχου να καταγραφεί στο εγχειρίδιο εφαρμογής του υπό αναφορά Μέτρου. Ο Οργανισμός, με επιστολή του, ημερ. 4.8.2020, μας πληροφόρησε ότι, σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς θα μελετήσει ξανά το όλο ζήτημα και θα επανέλθει. Στη συνέχεια, ο Οργανισμός με επιστολή του, ημερ. 6.11.2020, μας πληροφόρησε ότι, κατά τα έτη 2016–2018, το Μέτρο ΕΠΣΑ 3α αποτέλεσε αντικείμενο ελέγχου από το Όργανο Πιστοποίησης σε ποσοστό 100% και το 2018 από την ίδια την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Επισήμανε επίσης ότι, από τους υπό αναφορά ελέγχους δεν προέκυψε οποιοδήποτε πρόβλημα σχετικά με το Μέτρο και συνεπώς, δεν προκύπτει οποιαδήποτε ανησυχία για τον κίνδυνο απώλειας Ευρωπαϊκών Κονδυλίων.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε επίσης ότι, ο τρόπος ελέγχου των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε νέο τομέα έχει αναθεωρηθεί, σύμφωνα με τις εισηγήσεις της Υπηρεσίας

μας. Επιπρόσθετα, μας ανέφερε ότι, λαμβάνοντας υπόψη τις συστάσεις της Υπηρεσίας μας επί του ιδίου θέματος για άλλες αιτήσεις του Μέτρου, ο ανάδοχος επισήμανε στον συγκεκριμένο αιτητή ότι τίθεται θέμα απώλειας κεφαλαίων της εταιρείας του. Ως εκ τούτου, ο αιτητής, ο οποίος είναι και ο ιδιοκτήτης-μέτοχος της εταιρείας, το 2016 παραχώρησε στην εταιρεία το ποσό των €4.000.000 ως μη επιστρεπτέα προκαταβολή, με σκοπό να χρησιμοποιηθεί για μελλοντικές αυξήσεις στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας και το 2018 προχώρησε στην έκδοση μετοχικού κεφαλαίου υπέρ το άρτιο. Σύμφωνα με τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις, για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2018, η εταιρεία προέβη στις 27.11.2018 στη έκδοση 1.000 μετοχών ονομαστικής αξίας €1,71 υπέρ το άρτιο ύψους €3.998,29.

Η Υπηρεσία μας διατηρεί την άποψή της για την προβληματικότητα της εταιρείας κατά τη χρονική στιγμή υποβολής των αιτήσεών της, καθότι ο ανάδοχος θα έπρεπε να αξιολογήσει την οικονομική κατάσταση της εταιρείας, βάσει των τότε διαθέσιμων εξελεγμένων οικονομικών καταστάσεων για τα έτη 2013, 2014 και 2015 και όχι αυτών που αφορούσαν στα έτη 2016, 2017 και 2018.

4.2 Αξιολόγηση των παραστατικών που υποβλήθηκαν με τις αιτήσεις συμμετοχής της εταιρείας

Η παράγραφος 15 «Υποβολή αιτήσεων συμμετοχής» του εγχειριδίου εφαρμογής του Μέτρου διαλαμβάνει ότι, το έντυπο αίτησης πρέπει να είναι πλήρως συμπληρωμένο και να επισυνάπτονται σε αυτό όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα που ζητούνται. Επίσης, σύμφωνα με την παράγραφο 16.1 «Έλεγχος τυπικών προϋποθέσεων και δικαιολογητικών», εάν το έντυπο αίτησης δεν είναι πλήρως συμπληρωμένο ή κατά τον έλεγχο προκύψουν θέματα για διευκρίνιση ή ελλείψεις εγγράφων, ο αιτητής ενημερώνεται το συντομότερο δυνατό και υποχρεούται να προσκομίσει όσα απαιτούνται, εντός 30 ημερολογιακών ημερών από την τελευταία ημερομηνία της περιόδου υποβολής των αιτήσεων ή από την ημερομηνία αποστολής της ενημερωτικής επιστολής. Παρερχόμενης άπρακτης της προθεσμίας αυτής ή σε περίπτωση που και τα νέα στοιχεία κριθούν ανεπαρκή, η αίτηση απορρίπτεται και ενημερώνεται σχετικά ο αιτητής.

Από έλεγχο που διενεργήσαμε, για την εξακρίβωση της πληρότητας και επάρκειας των απαραίτητων παραστατικών που υποβλήθηκαν με τις αιτήσεις συμμετοχής, διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

α. Υποβολή Πολεοδομικής Άδειας και Άδειας Οικοδομής.

- (i) Σύμφωνα με το έντυπο της αίτησης της 7ης Προκήρυξης του Μέτρου, κατά το στάδιο υποβολής της αίτησης θα πρέπει να υποβληθεί Πολεοδομική Άδεια και αντίγραφα των εγκεκριμένων αρχιτεκτονικών σχεδίων. Παρατηρήσαμε ότι η εταιρεία δεν υπέβαλε, με την αίτηση συμμετοχής στις 28.2.2017, την Πολεοδομική Άδεια για τα τροποποιημένα σχέδια του έργου, αλλά μόνο τη γνωστοποίηση της λήψης της πολεοδομικής αίτησης από την Πολεοδομική Αρχή, που υποβλήθηκε στις 28.2.2017, δηλαδή την ίδια μέρα υποβολής της αίτησης συμμετοχής στο Μέτρο. Ο ανάδοχος αποδέχτηκε την αίτηση και με επιστολή, ημερ. 20.4.2017, δηλαδή περίπου δύο μήνες μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων, πληροφόρησε την εταιρεία ότι, για να προχωρήσει στην εξέτασή της, θα έπρεπε να προσκομίσει, μέχρι τις 20.5.2017, μεταξύ άλλων, την Πολεοδομική Άδεια με τη σωστή χρήση του έργου και αντίγραφα των εγκεκριμένων αρχιτεκτονικών σχεδίων και ότι σε αντίθετη

περίπτωση, η αίτηση θα απορρίπτετο. Σύμφωνα με στοιχεία του φακέλου της αίτησης, η εν λόγω Πολεοδομική Άδεια εκδόθηκε στις 17.5.2017 και υποβλήθηκε στον ανάδοχο στις 22.5.2017. Εκφράσαμε την άποψη ότι, ο ανάδοχος θα έπρεπε να απορρίψει την αίτηση συμμετοχής της εταιρείας, αφού η Πολεοδομική Άδεια είχε εξασφαλιστεί πολύ αργότερα από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Σύσταση: Για σκοπούς ίσης μεταχείρισης των αιτητών και συμμόρφωσης με τους όρους εφαρμογής του Μέτρου, ο ανάδοχος να μην αποδέχεται αιτήσεις, οι οποίες δεν συνοδεύονται με όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Η χορήγηση παράτασης για την προσκόμιση απαραίτητων δικαιολογητικών συμμετοχής να γίνεται μόνο για σκοπούς υποβολής διευκρινίσεων ή εγγράφων, τα οποία είναι ήδη εκδομένα και εκ παραδρομής δεν υποβλήθηκαν από τον αιτητή.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών εξέφρασε την άποψη ότι, σύμφωνα με τις πρόνοιες της 6ης και 7ης Προκήρυξης του Μέτρου, οι αιτητές μπορούσαν να προσκομίσουν τυχόν ελλείποντα δικαιολογητικά, συμπεριλαμβανομένου και της Πολεοδομικής Άδειας, ανεξαρτήτου εάν ήταν εκδομένα ή όχι κατά το στάδιο υποβολής της αίτησης. Ανέφερε, επίσης, ότι η πρόνοια αυτή εφαρμόστηκε με τον ίδιο τρόπο για όλους όσους υπέβαλαν αίτηση στο πλαίσιο της 7ης Προκήρυξης. Επιπρόσθετα, μας πληροφόρησε ότι, λαμβάνοντας υπόψη προηγούμενες υποδείξεις της Υπηρεσίας μας και λόγω αλλαγής στη διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων (εφαρμογή άμεσης αξιολόγησης), η υπό αναφορά πρόνοια διαφοροποιήθηκε και κατά την 9η Προκήρυξη του Μέτρου καθορίζονται τα δικαιολογητικά των οποίων είναι απαραίτητη η υποβολή μαζί με την αίτηση συμμετοχής. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο της 9ης Προκήρυξης του Μέτρου, δαπάνες για τις οποίες δεν υποβάλλονται, με την αίτηση συμμετοχής, οι απαιτούμενες άδειες, δεν λαμβάνονται υπόψη για σκοπούς επιχορήγησης.

- (ii) Σύμφωνα με τους όρους εφαρμογής του Μέτρου της 7ης Προκήρυξης, κατά την υπογραφή της Συμφωνίας Δημόσιας Ενίσχυσης (ΣΔΕ) θα πρέπει να προσκομίζεται η Άδεια Οικοδομής για την ανέγερση του αντικειμένου της αίτησης. Η ΣΔΕ θα πρέπει να υπογράφεται το αργότερο σε ένα μήνα από την ημερομηνία της εγκριτικής επιστολής. Σε αντίθετη περίπτωση, η έγκριση θα ακυρώνεται και οι πόροι θα διατίθενται σε τυχόν επιλαχόντες αιτητές. Ο ανάδοχος, με επιστολή του, ημερ. 10.7.2017, ενημέρωσε την εταιρεία για την έγκριση της αίτησής της, καθώς και ότι θα πρέπει να προσέλθει για την υπογραφή της ΣΔΕ, προσκομίζοντας, μεταξύ άλλων, την Άδεια Οικοδομής μαζί με τα εγκεκριμένα αρχιτεκτονικά σχέδια. Η εταιρεία, σε τηλεφωνική επικοινωνία στις 9.8.2017 και στη συνέχεια με επιστολή της, ημερ. 14.8.2017, ενημέρωσε τον ανάδοχο ότι δεν είναι σε θέση να υπογράψει τη ΣΔΕ εντός του καθορισμένου χρονικού διαστήματος, γιατί δεν κατόρθωσε να εξασφαλίσει την Άδεια Οικοδομής, η καθυστέρηση της οποίας, σύμφωνα με την ίδια, οφειλόταν στις χρονοβόρες διαδικασίες έκδοσής της. Επίσης, ζήτησε παράταση για την προσκόμιση της Άδειας Οικοδομής και για την υπογραφή της ΣΔΕ μέχρι τις 22.8.2017. Στις 16.8.2017, ο ανάδοχος ζήτησε τις απόψεις του Οργανισμού, σε σχέση με το υπό αναφορά αίτημα και το ενδεχόμενο τροποποίησης του εγχειριδίου εφαρμογής, εάν και εφόσον απαιτείτο. Ο Οργανισμός, με ηλεκτρονική αλληλογραφία, ημερ. 17.8.2017, παραχώρησε την έγκρισή του στο υπό αναφορά αίτημα,

επισημαίνοντας ότι ο αιτητής δεν φέρει ευθύνη για τις χρονοβόρες διαδικασίες της αρμόδιας Αρχής (Επαρχος), οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα την καθυστέρηση στην έκδοση της Άδειας Οικοδομής. Αναφέρει, επίσης, ότι η παράγραφος 3 του σημείου 17 του εγχειριδίου εφαρμογής της 7ης Προκήρυξης θα τροποποιηθεί, έτσι ώστε η ΣΔΕ να υπογράφεται το αργότερο σε ένα μήνα από την ημερομηνία της εγκριτικής επιστολής, με εξαίρεση την περίπτωση που πρέπει να προσκομίζεται η Άδεια Οικοδομής για επενδύσεις σε κτήρια (ανέγερση/επέκταση), οπότε η ΣΔΕ θα πρέπει να υπογράφεται το αργότερο μέχρι τις 31.8.2017. Σε αντίθετη περίπτωση, η έγκριση θα ακυρώνεται και οι πόροι θα διατίθενται σε τυχόν επιλαχόντες. Ο ανάδοχος ενημέρωσε την εταιρεία για την παραχώρηση παράτασης μέχρι τις 31.8.2017 και η ΣΔΕ υπογράφηκε στις 29.8.2017, με την προσκόμιση της σχετικής Άδειας Οικοδομής, η οποία βρισκόταν σε ισχύ μέχρι τις 29.7.2020.

Η Υπηρεσία μας δεν συμφωνεί με την απόφαση του Οργανισμού για την παραχώρηση της συγκεκριμένης παράτασης, καθότι θεωρούμε ότι ο λόγος που η εταιρεία δεν κατόρθωσε να εξασφαλίσει την Άδεια Οικοδομής, εντός του καθορισμένου χρονικού περιθωρίου, δεν μπορεί με βεβαιότητα να αποδοθεί στις ισχυριζόμενες χρονοβόρες διαδικασίες της αρμόδιας Αρχής (Επαρχος), παραγνωρίζοντας το γεγονός ότι η εταιρεία υπέβαλε την αίτηση για έκδοση Πολεοδομικής Άδειας με καθυστέρηση, την ίδια μέρα με την υποβολή της αίτησής της για συμμετοχή στο Μέτρο. Θεωρούμε επίσης ότι, η απόφαση του Οργανισμού να τροποποιήσει τον συγκεκριμένο όρο του εγχειριδίου εφαρμογής του Μέτρου εκ των υστέρων, μετά την αρχική του δημοσίευση, παραπέμπει σε ενδεχόμενη ευνοϊκή μεταχείριση και αδικαιολόγητη επιείκεια, προς τη συγκεκριμένη εταιρεία, κατά παράβαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης των αιτητών και της δίκαιης εφαρμογής των όρων του Μέτρου.

Συστάσεις:

- ♦ **Κατά την εξέταση αιτημάτων παραχώρησης παράτασης για την υλοποίηση των επενδυτικών δράσεων, να διασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης, της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας.**
- ♦ **Τυχόν τροποποιήσεις στους όρους εφαρμογής μίας Προκήρυξης να γίνονται πριν την ημερομηνία έναρξης της περιόδου της συγκεκριμένης Προκήρυξης και όχι κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής της. Η ανάγκη για τροποποίηση των όρων να τεκμηριώνεται δεόντως και να προκύπτει κατόπιν διενέργειας γενικής αξιολόγησης της εφαρμογής του Μέτρου και όχι από μεμονωμένα αιτήματα δικαιούχων.**

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι ο ανάδοχος, σε συνεργασία με τον Οργανισμό, προχωρούν σε τροποποιήσεις προνοιών μιας Προκήρυξης όταν και εφόσον κρίνεται απαραίτητο και ότι η όποια τροποποίηση αποφασιστεί, αυτή εφαρμόζεται ανεξαιρέτως για όλους τους αιτητές, για σκοπούς ίσης μεταχείρισης και δίκαιης εφαρμογής των όρων του Μέτρου. Μας πληροφόρησε επίσης ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν τίθεται θέμα άνισης μεταχείρισης, αφού δεν απορρίφθηκε κανένας αιτητής επειδή δεν προσκόμισε την Άδεια Οικοδομής εντός του καθορισμένου χρονοδιαγράμματος, δηλαδή πριν την υπογραφή της ΣΔΕ και ότι το εγχειρίδιο

τροποποιήθηκε και η πρόνοια εφαρμόστηκε για όλους τους αιτητές που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο της συγκεκριμένης Προκήρυξης.

Η Υπηρεσία μας διατηρεί τις απόψεις της επί του θέματος.

β. Εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις.

- (i) Σύμφωνα με το έντυπο αίτησης συμμετοχής της 6ης Προκήρυξης, οι υφιστάμενες επιχειρήσεις θα έπρεπε να υποβάλουν εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2012, 2013 και 2014 και σε περίπτωση που οι οικονομικές καταστάσεις για το 2014 δεν ήταν έτοιμες, να υποβάλουν υπεύθυνη δήλωση του ελεγκτή της εταιρείας, αναφορικά με τον ετήσιο κύκλο εργασιών και τον μέσο όρο των απασχολούμενων της εταιρείας για το 2014. Η εταιρεία δεν υπέβαλε τα πιο πάνω απαιτούμενα δικαιολογητικά με την αίτηση συμμετοχής της και ο ανάδοχος, με επιστολή, ημερ. 3.8.2015, ζήτησε την υποβολή των εξελεγμένων οικονομικών καταστάσεων για τα έτη 2013 και 2014 και στην περίπτωση όπου αυτές δεν ήταν έτοιμες για το 2014, την υποβολή της υπό αναφορά υπεύθυνης δήλωσης. Η εταιρεία υπέβαλε στις 2.9.2015 τις εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για το 2013 και υπεύθυνη δήλωση του ελεγκτή για το 2014. Παρατηρήσαμε ότι αυτή έφερε χειρόγραφα μόνο το όνομα του ελεγκτικού γραφείου, χωρίς να φαίνεται η ταυτότητα του ατόμου που υπέγραψε για λογαριασμό του και ότι δεν έφερε τη σφραγίδα του ελεγκτικού γραφείου.
- (ii) Σύμφωνα με το έντυπο αίτησης συμμετοχής της 7ης Προκήρυξης, οι υφιστάμενες επιχειρήσεις θα έπρεπε να υποβάλουν εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2014 και 2015 και υπεύθυνη δήλωση του ελεγκτή της επιχείρησης αναφορικά με τον ετήσιο κύκλο εργασιών και τον μέσο όρο των απασχολούμενων της επιχείρησης για το έτος 2016. Ο ανάδοχος αποδέχτηκε την υποβολή, από τον αιτητή, εξελεγμένων οικονομικών καταστάσεων μόνο για το έτος 2014 και βεβαιώσεων από τον ελεγκτή της εταιρείας, ότι ο κύκλος των εργασιών κατά τα έτη 2015 και 2016 ήταν μηδενικός. Με εσωτερικό σημείωμα, ημερ. 6.6.2017, λειτουργός του αναδόχου πληροφόρησε τον Αν. Διευθυντή Εμπορίου και Βιομηχανίας ότι εκ παραδρομής δεν ζητήθηκαν οι εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις του αιτητή για το 2015, σύμφωνα με τους όρους του εγχειριδίου εφαρμογής του Μέτρου και εισηγήθηκε την προώθηση της αίτησης για αξιολόγηση, χωρίς την προσκόμιση των υπό αναφορά απαιτούμενων οικονομικών καταστάσεων. Αναφέρει επίσης ότι, οι υπό αναφορά οικονομικές καταστάσεις δεν απαιτούνταν για σκοπούς αξιολόγησης της επιχείρησης, βάσει οικονομικών δεικτών, αλλά για την εξακρίβωση του μεγέθους της, καθώς και ότι η μη προσκόμισή τους δεν επηρεάζει την επιλεξιμότητα της αίτησης. Ο Ανώτερος Λειτουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας συμφώνησε με την υπό αναφορά εισήγηση, εφόσον επρόκειτο για ευθύνη του αναδόχου, νοουμένου ότι διαπιστώνεται το μέγεθος της εταιρείας πέραν πάσης αμφιβολίας και ο Αν. Διευθυντής Εμπορίου και Βιομηχανίας παραχώρησε την έγκρισή του.

Η Υπηρεσία μας δεν συμφωνεί με τις πιο πάνω ενέργειες και θεωρεί ότι οι εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας για το έτος 2015 θα έπρεπε να είχαν ζητηθεί και να χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση του κατά πόσο η εταιρεία ήταν προβληματική κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συμμετοχής.

Σύσταση: Για σκοπούς συμμόρφωσης με τους όρους εφαρμογής του Μέτρου, αλλά και ίσης μεταχείρισης των αιτητών, ο ανάδοχος να απαιτεί την προσκόμιση όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών, τα οποία θα πρέπει να αξιολογούνται με τη δέουσα επιμέλεια.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας έχει σημειωθεί.

γ. Σύμφωνα με το έντυπο αίτησης, ο αιτητής θα έπρεπε να υποβάλει αποδεικτικό κατοχής αμπελουργικής εκμετάλλευσης, από το Τμήμα Γεωργίας, στο οποίο να επιβεβαιώνεται η ιδιοκτησία ή η μίσθωση, για περίοδο ίση ή μεγαλύτερη των 10 ετών. Παρατηρήσαμε ότι η εταιρεία, με την αίτηση συμμετοχής που υπέβαλε στις 28.2.2017 κατά την 7η Προκήρυξη του Μέτρου, υπέβαλε το εν λόγω πιστοποιητικό, το οποίο ωστόσο έφερε ημερομηνία έκδοσης τις 15.9.2015.

Σύσταση: Ο ανάδοχος όφειλε να ζητήσει την προσκόμιση του εν λόγω παραστατικού, το οποίο θα έπρεπε να αναφέρεται στη χρονική περίοδο κατά την οποία υποβλήθηκε η αίτηση συμμετοχής.

δ. Σύμφωνα με τον όρο 11 του εγχειριδίου εφαρμογής της 7ης Προκήρυξης, η ίδια συμμετοχή δύναται να καλυφθεί, είτε με δανεισμό από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, είτε με ίδιους πόρους, γεγονός που θα πρέπει να αποδεικνύεται από επίσημα στοιχεία που θα υποβάλλονται με τον φάκελο της αίτησης π.χ. λογαριασμούς καταθέσεων, επιστολή/βεβαίωση τράπεζας κ.λπ. στο όνομα της αιτήτριας επιχείρησης ή των κυρίων μετόχων. Επίσης, αναφέρεται ότι σε περίπτωση που τα ίδια κεφάλαια προέρχονται από μετόχους της επιχείρησης, θα πρέπει να υποβάλλεται ξεχωριστή Υπεύθυνη Δήλωση/Δέσμευση, στην οποία να αναφέρεται η πρόθεσή τους για παραχώρηση ίδιων κεφαλαίων στην επιχείρηση για χρηματοδότηση της επένδυσης. Σύμφωνα με τα στοιχεία της αίτησης συμμετοχής, που υποβλήθηκε κατά την 7η Προκήρυξη, το κόστος της επένδυσης ανερχόταν στα €2.530.236, εκ των οποίων τα €1.518.142 θα χρηματοδοτούνταν με ίδια συμμετοχή. Για την τεκμηρίωση του ποσού της ίδιας συμμετοχής, η εταιρεία υπέβαλε με την αίτησή της αντίγραφο κατάστασης τραπεζικού λογαριασμού στο όνομά της, με υπόλοιπο κατά τις 28.2.2017 ύψους €1.016.460, το οποίο προέκυψε μετά από τρεις καταθέσεις, συνολικού ποσού ύψους €700.000, που διενεργήθηκαν κατά την ίδια πιο πάνω ημερομηνία. Ο ανάδοχος δεν εντόπισε την ανεπάρκεια του υπό αναφορά δικαιολογητικού, κατά τον έλεγχο που διενήργησε για την πληρότητα της αίτησης και των δικαιολογητικών, αλλά μεταγενέστερα, τον Ιούνιο του 2017, κατά την οικονομική αξιολόγηση της αίτησης, οπότε και ζήτησε από την εταιρεία την προσκόμιση στοιχείων που να τεκμηριώνουν το υπόλοιπο ποσό της ίδιας συμμετοχής. Η εταιρεία υπέβαλε, στις 20.6.2017, αντίγραφο κατάστασης του ίδιου τραπεζικού λογαριασμού, σύμφωνα με την οποία κατά την ημερομηνία εκείνη το υπόλοιπο ανερχόταν στα €2.580.411, μετά από κατάθεση ύψους €2.500.000 που διενεργήθηκε την ίδια ημέρα. Όπως προκύπτει, το ποσό που υπήρχε στον λογαριασμό, πριν τη διενέργεια της κατάθεσης στις 20.6.2017, ήταν μηδαμινό, ενώ τα ποσά που είχαν κατατεθεί τον Φεβρουάριο του 2017, με σκοπό να τεκμηριωθεί το ποσό της ίδιας συμμετοχής, προφανώς στη συνέχεια αποσύρθηκαν.

Βάσει των πιο πάνω, φαίνεται ότι η προσκόμιση κατάστασης τραπεζικού λογαριασμού, στο όνομα του αιτητή, δεν αποτελεί κατάλληλο δικαιολογητικό για την τεκμηρίωση της δυνατότητάς του να καλύψει το μερίδιο της ίδιας συμμετοχής, καθότι δεν μπορεί να διασφαλιστεί ότι στη συνέχεια ο αιτητής θα το χρησιμοποιήσει για τη χρηματοδότηση του αντικείμενου της αίτησης και δεν θα το αποσύρει.

Σύσταση: Ο ανάδοχος να διενεργεί με περισσότερη προσοχή τον έλεγχο για την επάρκεια και πληρότητα της αίτησης και των δικαιολογητικών. Επίσης, να εξεταστεί το ενδεχόμενο το δικαιολογητικό για την τεκμηρίωση της ίδιας συμμετοχής να συνοδεύεται και με υπεύθυνη δήλωση του αιτητή, σύμφωνα με την οποία να αναλαμβάνει την ευθύνη κάλυψής της.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι η αίτηση προωθείται για αξιολόγηση, νοούμενου ότι τεκμηριωθεί η ίδια συμμετοχή του αιτητή και ότι η χορηγία παραχωρείται μόνο εφόσον οι εγκεκριμένες δαπάνες εξοφληθούν και γίνει λογιστική επαλήθευσή τους και επιτόπιος έλεγχος για επιβεβαίωση της υλοποίησης του έργου. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, βάσει των πιο πάνω, η υποβολή επιπρόσθετης υπεύθυνης δήλωσης, κατά το στάδιο της αίτησης, δεν εξυπηρετεί κανένα ουσιαστικό σκοπό, αφού τελικά η χορηγία θα καταβληθεί μόνο εφόσον πιστοποιηθεί το οικονομικό και το φυσικό αντικείμενο του έργου. Εν πάση περιπτώσει όμως, ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας θα σημειωθεί.

Η Υπηρεσία μας διατηρεί την άποψή της.

4.3 Αξιολόγηση του εύλογου χαρακτήρα των αιτούμενων δαπανών για επίπλωση του οινοποιείου

Οι όροι εφαρμογής της 6ης Προκήρυξης του Μέτρου διαλαμβάνουν ότι, για επενδύσεις που αφορούν σε εξοπλισμό/επίπλωση θα έπρεπε να υποβάλλονταν δύο συγκρίσιμες προσφορές από διαφορετικούς προσφοροδότες, οι οποίες θα έπρεπε να συνοδεύονται από τεχνική περιγραφή, ενώ στην περίπτωση της 7ης Προκήρυξης, προσφορές απαιτείτο να υποβάλλονταν μόνο για επενδύσεις αξίας άνω των €30.000. Από έλεγχο που διενεργήσαμε στη διαδικασία που ακολούθησε ο ανάδοχος, για την εξακρίβωση του εύλογου κόστους της επίπλωσης που αιτήθηκε η εταιρεία, διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

α. Εξακρίβωση του εύλογου κόστους της επίπλωσης που περιλαμβάνεται στην επένδυση της αίτησης με αρ. 3α-632 της 6ης Προκήρυξης. Η εταιρεία εγκρίθηκε για χορηγία ύψους €80.140 για αγορά επίπλωσης, σε σύνολο επενδύσεων συνολικού ύψους €200.350. Σχετικά με τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών που ακολούθησε ο ανάδοχος, διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

- (i) Για την υπό αναφορά επένδυση, ο αιτητής υπέβαλε δύο προσφορές από διαφορετικές εταιρείες, που αφορούσαν στα ποσά των €221.747 και €200.350, αντίστοιχα. Παρατηρήσαμε ότι οι δύο προσφορές έφεραν την ίδια μορφή ετοιμασίας και ότι τα πλείστα προτεινόμενα έπιπλα που παρουσιάζονταν στο επισυναπτόμενο φωτογραφικό υλικό ήταν τα ίδια ή παρόμοια. Από έρευνα που διενεργήσαμε στο διαδίκτυο διαπιστώσαμε ότι ένας εκ των Διευθυντών των δύο εταιρειών είναι ο ίδιος. Τα πιο πάνω στοιχεία δημιουργούν εύλογα ερωτηματικά και παραπέμπουν σε προσπάθεια καταστρατήγησης των βασικών αρχών του ανταγωνισμού, αφού φαίνεται ότι στην ουσία λήφθηκε μόνο μία προσφορά. Εκφράσαμε την άποψη ότι, αυτό θα έπρεπε να είχε εντοπιστεί και να προβληματίσει τον ανάδοχο κατά το στάδιο της τεχνικής αξιολόγησης της αίτησης. Αναφέρουμε ότι το υπό αναφορά εύρημα περιλαμβάνεται και σε έγγραφο της ΥΕΕ του Οργανισμού, στο οποίο καταγράφονται οι διαπιστώσεις της από έλεγχο που διενήργησε, σε σχέση με την προκαταβολή που

καταβλήθηκε στην εταιρεία, στο πλαίσιο της 6ης Προκήρυξης του Μέτρου. Η ΥΕΕ εισηγήθηκε την περαιτέρω διερεύνηση του θέματος και σε περίπτωση που διαπιστωνόταν πρόθεση δόλου ή/και διάπραξη παρατυπίας/απάτης, να προωθούνταν οι δέουσες ενέργειες που προνοούν οι όροι του Μέτρου. Παρατηρήσαμε ότι ούτε ο ανάδοχος, ούτε ο Οργανισμός σχολίασαν το υπό αναφορά εύρημα της ΥΕΕ. Επίσης, δεν εντοπίσαμε στον φάκελο αλληλογραφίας της αίτησης οποιαδήποτε στοιχεία που να καταδεικνύουν την περαιτέρω διερεύνηση του θέματος.

Αναφέρουμε ότι η υπό αναφορά διαπίστωση αποτελεί και εύρημα του Οργάνου Πιστοποίησης στην έκθεση ελέγχου για το έτος 2019, το οποίο και πάλι δεν έτυχε σχολιασμού από τον Οργανισμό.

Ζητήσαμε τις απόψεις του Οργανισμού και του αναδόχου αναφορικά με τα στοιχεία που καταδεικνύουν ότι η εταιρεία ενδεχομένως να υπέβαλε ψευδείς/πλαστές/τεχνητές προσφορές για τις επενδύσεις επίπλωσης. Επίσης, ζητήσαμε όπως μας παραθέσουν τους λόγους για τους οποίους δεν προώθησαν οποιοσδήποτε ενέργειες για την περαιτέρω διερεύνηση των υπό αναφορά ευρημάτων της ΥΕΕ του ΚΟΑΠ.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι ο ανάδοχος είχε ζητήσει σχετικές εξηγήσεις από τον αιτητή, σε σχέση με το γεγονός ότι οι προσφορές είχαν την ίδια μορφή ετοιμασίας. Ο εκπρόσωπος του αιτητή ενημέρωσε τον ανάδοχο ότι, για σκοπούς συγκρισιμότητας των προσφορών, η δομή της προσφοράς (μηχανήματα/εξοπλισμός/φωτογραφίες) ετοιμάστηκε από την ίδια την αιτήτρια εταιρεία και στάλθηκε στους προμηθευτές για να καθορίσουν τις τιμές τους. Με βάση την πιο πάνω ενημέρωση που έλαβε από τον αιτητή, δεν κρίθηκαν απαραίτητες οποιοσδήποτε περαιτέρω ενέργειες. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, οι προσφορές που υποβλήθηκαν ήταν από δύο ξεχωριστές νομικές οντότητες και ότι, κατά τον διοικητικό έλεγχο των προσφορών δεν εξετάζεται και δεν είναι εφικτό να διενεργείται έλεγχος πιθανής σύνδεσης μεταξύ δύο προσφοροδοτών, αφού κάτι τέτοιο θα δημιουργούσε αυξημένο διοικητικό κόστος, γραφειοκρατία και καθυστέρηση. Επιπλέον, μας πληροφόρησε ότι οι προσφορές είναι ενδείξεις κόστους και το πραγματικό κόστος τεκμηριώνεται στο στάδιο της επαλήθευσης της επένδυσης.

Η Υπηρεσία μας διατηρεί τις απόψεις της, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν εντοπίστηκαν στους φακέλους της αίτησης οποιαδήποτε στοιχεία που να επιβεβαιώνουν την πιο πάνω διερεύνηση του θέματος από τον ανάδοχο, ακόμα και μετά τη σχετική διαπίστωση της ΥΕΕ του Οργανισμού και του Οργάνου Πιστοποίησης. Επίσης, η Υπηρεσία μας διαφωνεί με την άποψη του Επιτρόπου Αγροτικών Πληρωμών, ότι κατά το στάδιο του διοικητικού ελέγχου των προσφορών δεν δύναται να διενεργείται έλεγχος πιθανής σύνδεσης μεταξύ των προσφοροδοτών, για τον λόγο ότι ο έλεγχος αυτός θα δημιουργήσει αυξημένο διοικητικό κόστος, γραφειοκρατία και καθυστέρηση. Αντίθετα, θεωρούμε τον έλεγχο αυτό σημαντικό, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις όπως την παρούσα, όπου προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ότι ο αιτητής ενδεχομένως να υπέβαλε ψευδείς/πλαστές/τεχνητές προσφορές. Επισημαίνουμε,

επίσης, ότι οι προσφορές δεν αποτελούν απλά ενδείξεις κόστους, αλλά η υποβολή τους απαιτείται για σκοπούς εξασφάλισης των πιο οικονομικά συμφερούσων τιμών.

- (ii) Σύμφωνα με τους όρους εφαρμογής του Μέτρου, οι προσφορές για μηχανήματα/εξοπλισμό πρέπει να συνοδεύονται και από τεχνική περιγραφή (φυλλάδια και άλλο ενημερωτικό υλικό, στα οποία να φαίνονται τα χαρακτηριστικά των μηχανημάτων/εξοπλισμού, όπου είναι δυνατό). Παρατηρήσαμε ότι, οι υπό αναφορά δύο προσφορές δεν συνοδεύονταν από τεχνικές περιγραφές, για συγκεκριμένα είδη επίπλωσης στους χώρους πωλήσεων και οιογνωσίας, συνολικής αξίας €54.612 και €49.100, αντίστοιχα και συνεπώς, σύμφωνα με τους όρους του Μέτρου, ο ανάδοχος θα έπρεπε να απορρίψει τις εν λόγω δαπάνες κατά το στάδιο της τεχνικής αξιολόγησης της αίτησης.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι η τεχνική περιγραφή υποβάλλεται από τους αιτητές, όπου είναι δυνατό ή κρίνεται απαραίτητο, σε περίπτωση που δεν δίδονται επαρκείς πληροφορίες για την αξιολόγηση των επενδύσεων και ότι δεν απορρίπτονται επενδύσεις επειδή δεν προσκομίστηκαν τεχνικά εγχειρίδια (φυλλάδια και άλλο ενημερωτικό υλικό).

Η Υπηρεσία μας διατηρεί τις απόψεις της επί του θέματος, καθότι δεν εντοπίστηκαν στον φάκελο της αίτησης οποιαδήποτε στοιχεία που να παρέχουν γνώση στον ανάδοχο για το είδος και τα χαρακτηριστικά των υπό αναφορά επενδύσεων επίπλωσης, έτσι ώστε να είναι σε θέση να αξιολογήσει κατάλληλα την επιλεξιμότητά τους.

- (iii) Η επιλέξιμη δαπάνη των €200.350 περιλαμβάνει επίπλωση, το κόστος της οποίας φαίνεται να είναι ιδιαίτερα υψηλό και θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως πολυτελείας, σε σχέση με τις ανάγκες λειτουργίας ενός οιοποιείου και η οποία, κατά την άποψή μας, θα έπρεπε να απορριφθεί κατά το στάδιο της τεχνικής αξιολόγησης της αίτησης. Σχετικά παραδείγματα παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 3 – Επενδύσεις επίπλωσης της αίτησης με αρ. 3α-632 που μπορούν να χαρακτηριστούν ως πολυτελείας			
Είδος	Ποσότητα	Τιμή ανά μονάδα €	Ολικό κόστος €
Έπιπλο γραφείου	1	3.000	3.000
Δερμάτινη καρέκλα γραφείου	1	1.700	1.700
Ραφιέρα τοίχου	5	1.200	6.000
Μεταλλικό/ξύλινο ψηλό τραπέζι	3	4.700	14.100
Μονοθέσια πολυθρόνα	1	1.900	1.900
Τραπέζι/δίσκος	1	1.200	1.200
Ψηλό τραπέζι	1	2.300	2.300
			30.200

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι κατά το στάδιο επαλήθευσης της επένδυσης, οι δαπάνες που κρίνονται ως πολυτελείας δεν θα ληφθούν υπόψη για σκοπούς χορηγίας.

(iv) Σε έκθεση, ημερ. 29.6.2017, της ΥΕΕ του Οργανισμού, στην οποία καταγράφονται θέματα που διαπιστώθηκαν κατά τον εκ των υστέρων έλεγχο, που διενήργησε στην προκαταβολή που καταβλήθηκε στην εταιρεία κατά την 6η Προκήρυξη του Μέτρου, αναφέρεται ότι ο καθορισμός του εύλογου κόστους της επένδυσης της επίπλωσης, από τον ανάδοχο, βασίστηκε στη χαμηλότερη από τις δύο προσφορές που υπέβαλε η εταιρεία την 1.9.2015, η οποία αφορούσε στο ποσό των €200.350 και όχι στη χαμηλότερη από τις δύο προσφορές που υπέβαλε με την αίτηση συμμετοχής στις 8.6.2015, η οποία αφορούσε στο ποσό των €134.180. Ο ανάδοχος αποδέχθηκε την αντικατάσταση των προσφορών, κατά παράβαση του όρου 15 του εγχειριδίου εφαρμογής του Μέτρου, που διαλαμβάνει ότι, μετά την παρέλευση της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων, δεν θα γίνεται αποδεκτή οποιαδήποτε τροποποίηση ή συμπλήρωση της υποβληθείσας αίτησης ή η υποβολή και αντικατάσταση στοιχείων, πληροφοριών ή αποδεικτικών στοιχείων. Ως εκ τούτου, το εγκεκριμένο επιλέξιμο ποσό για την επίπλωση αυξήθηκε κατά €66.170. Η ΥΕΕ υπέδειξε ότι η επιλέξιμη δαπάνη θα έπρεπε να καθοριστεί βάσει του αρχικού αιτήματος της εταιρείας και να μην ληφθούν υπόψη οποιεσδήποτε τροποποιήσεις έγιναν στη συνέχεια. Σχετικά με το θέμα αυτό, ο ανάδοχος ανέφερε ότι, κατά το στάδιο του λογιστικού ελέγχου, η πληρωμή θα γίνει στη βάση του ποσού της αρχικής χαμηλότερης προσφοράς που υποβλήθηκε με την αίτηση συμμετοχής, δηλαδή του ποσού ύψους €134.180 και ότι ο αιτητής θα μπορούσε να ενημερωθεί με σχετική επιστολή αναφορικά με το νέο επιλέξιμο κόστος, θέση με την οποία και ο Οργανισμός συμφώνησε. Από τον έλεγχο που διενεργήσαμε στον φάκελο της αίτησης δεν εντοπίσαμε οποιαδήποτε στοιχεία που να καταδεικνύουν την προώθηση των πιο πάνω ενεργειών. Αντίθετα, σύμφωνα με τον τελευταίο έλεγχο που διενήργησε τον Σεπτέμβριο του 2020 ο ανάδοχος στις επιλέξιμες δαπάνες της εν λόγω αίτησης, παρατηρήσαμε ότι το ποσό της επιλέξιμης δαπάνης για επίπλωση παραμένει στις €200.350.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι κατά το στάδιο επαλήθευσης της επένδυσης θα ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα, για περιορισμό της χρηματοδότησης στο αρχικά αιτούμενο κόστος, δηλαδή τις €134.180.

β. Εξακρίβωση του εύλογου κόστους της επίπλωσης που περιλαμβάνεται στην επένδυση της αίτησης με αρ. 3α-724 της 7ης Προκήρυξης. Στο πλαίσιο της υπό αναφορά αίτησης, εγκρίθηκε χορηγία προς την εταιρεία ύψους €49.784 για αγορά επίπλωσης, σε σύνολο επενδύσεων ύψους €124.461. Σχετικά με τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών που ακολούθησε ο ανάδοχος, διαπιστώσαμε τα ακόλουθα:

(i) Για την υπό αναφορά επένδυση, ο αιτητής υπέβαλε δύο προσφορές από διαφορετικές εταιρείες, για ποσό ύψους €139.775 και €124.461, αντίστοιχα. Παρατηρήσαμε ότι οι δύο προσφορές έφεραν την ίδια μορφή ετοιμασίας και παρουσίαζαν πανομοιότυπες εικόνες και περιγραφές επίπλων. Από έρευνα που διενεργήσαμε στο διαδίκτυο, διαφάνηκε ότι η πρώτη εταιρεία, που υπέβαλε την υψηλότερη προσφορά, δεν φαίνεται να σχετίζεται με την προμήθεια επίπλων.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι ισχύουν οι απόψεις του, όπως καταγράφονται στην παράγραφο 4.3(α)(i).

- (ii) Παρατηρήσαμε ότι, στην επιλέξιμη δαπάνη των €124.641 περιλαμβάνεται και επίπλωση το κόστος της οποίας φαίνεται να είναι ιδιαίτερα υψηλό, και θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως πολυτελείας, σε σχέση με τις ανάγκες λειτουργίας ενός οινοποιείου και η οποία, κατά την άποψή μας, θα έπρεπε να απορριφθεί κατά το στάδιο της τεχνικής αξιολόγησης της αίτησης. Σχετικά παραδείγματα παρατίθενται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 4 – Επενδύσεις επίπλωσης της αίτησης με αρ. 3α-724 που μπορούν να χαρακτηριστούν ως πολυτελείας			
Είδος	Ποσότητα	Τιμή ανά μονάδα €	Ολικό κόστος €
Καθρέφτης (φουαγιέ)	1	1.092	1.092
Πολυθρόνα (φουαγιέ)	3	924	2.772
Καθρέφτης (στο διάδρομο)	6	714	4.284
			8.148

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι ισχύουν οι απόψεις του που καταγράφονται στην παράγραφο 4.3(α)(iii).

Συστάσεις:

- ♦ Ο ανάδοχος να διενεργεί την αξιολόγηση των προσφορών με περισσότερη προσοχή και να διερευνά περαιτέρω τις περιπτώσεις προσφορών που παρουσιάζουν μεταξύ τους πανομοιότυπα στοιχεία και ενδεχομένως να παραπέμπουν σε παράτυπες ενέργειες (π.χ. εικονικές προσφορές).
- ♦ Ο ανάδοχος να επιδεικνύει την απαραίτητη αυστηρότητα κατά την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας των δαπανών και να απορρίπτει δαπάνες που δεν προνοούνται από τους όρους εφαρμογής του Μέτρου.

4.4 Παραχώρηση παράτασης από τον ανάδοχο για την ολοκλήρωση των επενδύσεων της 6ης Προκήρυξης

Σύμφωνα με τους όρους εφαρμογής του Μέτρου, η καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης των επενδυτικών δράσεων αποτελεί δέσμευση και βασική προϋπόθεση για την καταβολή της χρημίας, πλην περιπτώσεων ανωτέρας βίας. Επίσης, στους όρους αναφέρεται ότι, η καθυστέρηση της ολοκλήρωσης των επενδυτικών δράσεων και κατά συνέπεια της υποβολής αίτησης πληρωμής, δυνατό να οδηγήσει στην απόρριψη της πληρωμής ή την ανάκτηση ήδη καταβληθείσας ενίσχυσης. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2, παράγραφο 2, του Κανονισμού (ΕΕ) αρ. 1306/2013, για τους σκοπούς της χρηματοδότησης, διαχείρισης και ελέγχου της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής (ΚΓΠ), μπορούν να αναγνωρίζονται, ως «ανωτέρα βία» και «εξαιρετικές περιστάσεις», οι περιπτώσεις **α)** θανάτου του δικαιούχου **β)** μακροχρόνιας ανικανότητας του δικαιούχου προς εργασία **γ)** σοβαρής φυσικής καταστροφής που προκάλεσε σημαντική ζημιά στην εκμετάλλευση **δ)** καταστροφής, λόγω ατυχήματος, κτηρίων της εκμετάλλευσης που χρησιμοποιούνται για την εκτροφή ζώων **ε)** επιζωοτίας ή νόσους των φυτών που πλήττει αντιστοίχως ένα μέρος ή το σύνολο των ζώων ή των καλλιεργειών του δικαιούχου

και **στ)** απαλλοτρίωσης του συνόλου ή σημαντικού τμήματος της εκμετάλλευσης, εφόσον δεν ήταν προβλέψιμη κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης.

Οι όροι εφαρμογής της 6ης Προκήρυξης του Μέτρου διαλαμβάνουν ότι, κατά παρέκκλιση, σε περίπτωση που ο δικαιούχος το ζητήσει γραπτώς, δύναται να παραταθεί η καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης των επενδύσεων μέχρι και έξι μήνες, ενώ σε περίπτωση μεγάλων έργων, που περιλαμβάνουν ανέγερση ή επέκταση κτηριακών εγκαταστάσεων κόστους πέραν των €500.000, δύναται να παραταθεί η καταληκτική ημερομηνία μέχρι και δύο χρόνια, αλλά η νέα καταληκτική ημερομηνία να μην είναι πέραν της 31.5.2018.

Στον ακόλουθο πίνακα παραθέτουμε στοιχεία αναφορικά με τις παρατάσεις που παραχώρησε ο ανάδοχος, με τη σύμφωνη γνώμη του Οργανισμού, προς την εταιρεία, για την υλοποίηση της επενδυτικής πρότασης της αίτησης με αρ. 3α-632, που υποβλήθηκε στο πλαίσιο της Προκήρυξης του Μέτρου.

Πίνακας 5 – Στοιχεία για την παραχώρηση χρονικής παράτασης στην εταιρεία για την ολοκλήρωση της επένδυσης της αίτησης με αρ. 3 ^α – 632		
Ημερομηνία υπογραφής της συμφωνίας	Καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης, βάσει συμφωνίας	Παρατάσεις
9.10.2015	30.3.2018	31.5.2018 31.3.2019 30.11.2019 30.3.2020 30.9.2020 30.11.2020

Σχετικά, επισημαίνουμε τα ακόλουθα:

α. Η εταιρεία, με επιστολή της, ημερ. 30.1.2020, προς τον ανάδοχο, ζήτησε την κατ' εξαίρεση παραχώρηση περαιτέρω εξαμήνης παράτασης μέχρι τις 30.9.2020, για την ολοκλήρωση του αντικειμένου της υπό αναφορά αίτησης, επικαλούμενη ως λόγους καθυστέρησης τα έντονα καιρικά φαινόμενα που επικράτησαν στην περιοχή κατά τα τελευταία έτη, τα οποία επηρέασαν την πρόοδο των κατασκευαστικών εργασιών και των εργασιών ηλεκτροδότησης του έργου. Στις 17.3.2020, ο Οργανισμός παραχώρησε την έγκρισή του στο υπό αναφορά αίτημα της εταιρείας, καθώς και σε παρόμοια αιτήματα άλλων τριών εταιρειών, εκ των οποίων τα δύο αφορούσαν σε παράταση της ολοκλήρωσης των επενδυτικών προτάσεών τους κατά ένα και ενάμισι έτη, πέραν των δύο ετών από την αρχική καταληκτική ημερομηνία, αντίστοιχα, επικαλούμενος την κήρυξη της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19, αναφέροντας ότι υπάρχει η δυνατότητα παραχώρησης περαιτέρω παράτασης, εφόσον αυτή ζητηθεί από τους αιτητές. Αντιλαμβανόμαστε τις συνέπειες που προκάλεσε η πανδημία, ωστόσο θεωρούμε ότι η παράταση που παραχωρήθηκε από τον Οργανισμό, δεν μπορεί να αιτιολογηθεί στο πλαίσιο αυτό, αφού στις 17.3.2020, όταν η πανδημία μόλις είχε εκδηλωθεί στην Κύπρο, οι συνέπειες της δεν μπορούσαν να προβλεφθούν, ενώ ενδεχομένως οι επιπτώσεις στην πρόοδο εργασιών του κάθε έργου να ήταν διαφορετικές και να έπρεπε να αξιολογούνται κατά περίπτωση.

Σύσταση: Για σκοπούς νομότυπης εφαρμογής του Μέτρου αλλά και εφαρμογής του, βάσει των αρχών της διαφάνειας και της χρηστής διοίκησης, οι εγκρίσεις/απορρίψεις αιτημάτων

δικαιούχων να τεκμηριώνονται δεόντως και τα υποστηρικτικά στοιχεία να καταχωρίζονται στον φάκελο της αίτησης συμμετοχής.

Αναφέρουμε ότι παρόμοια επισήμανση καταγράφεται στην Ειδική Έκθεση της Υπηρεσίας μας αρ. ΟΑΠ/01/2019, για τον έλεγχο σε συγκεκριμένες αιτήσεις για τη χρηματοδότηση ανέγερσης οινοποιείου, που υποβλήθηκαν από εταιρεία, κατά την 5η, 6η και 7η Προκήρυξη του υπό αναφορά Μέτρου.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι εκείνη την περίοδο είχαν υποβληθεί και άλλα αιτήματα για παράταση της υλοποίησης έργων πέραν της 31.5.2020, που ήταν η καταληκτική ημερομηνία όλων των εγκεκριμένων έργων και εξασφαλίστηκε έγκριση από τη Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΣΑ για την παράταση αυτή. Ακολούθως, ο Οργανισμός, λόγω της κήρυξης της πανδημίας και των έκτακτων περιοριστικών μέτρων που εφαρμόστηκαν από το Κράτος, τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα την αναστολή των εργασιών των επιχειρήσεων και τον επηρεασμό των χρονοδιαγραμμάτων των επενδυτικών έργων, παραχώρησε έγκριση για παράταση πέραν της περιόδου των δύο ετών από την καταληκτική ημερομηνία που καθοριζόταν ως μέγιστο για τις περιπτώσεις μεγάλων έργων της 6^{ης} Προκήρυξης μόνο.

Η Υπηρεσία μας διατηρεί τις απόψεις της επί του θέματος.

Αναφορικά με την πρόσθετη παράταση που παραχωρήθηκε στην εταιρεία για την υλοποίηση του έργου μέχρι τις 30.9.2020, ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε επίσης ότι αυτή παραχωρήθηκε για τους λόγους που τεκμηριώνονται σε σχετική αλληλογραφία της εταιρείας και του αρχιτέκτονα και του εργολάβου του έργου και επειδή η παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας των εγκεκριμένων έργων της 6^{ης} Προκήρυξης **α)** πέραν της 31.5.2020 και **β)** πέραν της περιόδου των δύο ετών που καθοριζόταν ως μέγιστο, δεν δημιουργούσε πρόβλημα.

Η Υπηρεσία μας διατηρεί τις απόψεις της επί του θέματος.

β. Η εταιρεία, με επιστολή, ημερ. 25.8.2020, προς τον ανάδοχο, ζήτησε παραχώρηση περαιτέρω 60 ημερολογιακών ημερών παράτασης μέχρι τις 30.11.2020 για την ολοκλήρωση του έργου της αίτησης με αρ. 3α-632, επικαλούμενη την αναστολή των εργασιών του εργοταξίου κατά την περίοδο 24.3.2020-30.4.2020, βάσει των Διαταγμάτων του περί Λοιμοκαθάρσεως Νόμου, που είχαν ως αποτέλεσμα την αναβολή των παραγγελιών εξοπλισμού και επίτλωσης. Αναφέρει επίσης ότι, πέραν της περιόδου της υποχρεωτικής αναστολής των εργασιών, επήλθε επιπρόσθετη καθυστέρηση, λόγω της απομάκρυνσης του προσωπικού και της υλικοτεχνικής υποδομής που υποστήριζε το έργο, με αποτέλεσμα, μέχρι και την πιο πάνω ημερομηνία, η ροή των εργασιών να μην είχε πλήρως αποκατασταθεί και η διευθέτηση των παραγγελιών εξοπλισμού να μην μπορούσε ακόμα να προβλεφθεί. Επιπλέον των πιο πάνω, η εταιρεία επικαλέστηκε την εγκύκλιο της Γενικής Λογίστριας με αρ. ΚΕΑΑ 16 (Κεντρική Επιτροπή Αλλαγών και Απαιτήσεων) και ημερ. 18.6.2020, σύμφωνα με την οποία, για συμβάσεις έργων του δημοσίου, παραχωρείται πρόσθετη παράταση 20 ημερολογιακών ημερών για οποιοδήποτε άμεσο ή έμμεσο επηρεασμό στην εξέλιξη ενός έργου, για οποιαδήποτε αιτία λόγω της πανδημίας και των μέτρων που είχαν ληφθεί. Ο ανάδοχος ενέκρινε, στις 9.9.2020, το υπό αναφορά αίτημα της εταιρείας για παράταση μέχρι τις 30.11.2020, επισημαίνοντας ότι αυτό είναι αιτιολογημένο, γιατί τα μέτρα που εφαρμόστηκαν από το κράτος, λόγω της πανδημίας, κατά

την περίοδο Μαρτίου-Απριλίου του 2020, επηρέασαν αναπόφευκτα τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης των έργων.

Αναφέρουμε ότι δεν εντοπίστηκαν στον φάκελο αλληλογραφίας της συγκεκριμένης αίτησης οποιαδήποτε στοιχεία, τα οποία να τεκμηριώνουν τη διενέργεια αξιολόγησης, από τον ανάδοχο, για σκοπούς επιβεβαίωσης των θέσεων της εταιρείας, σε σχέση με τους λόγους καθυστέρησης στην υλοποίηση του έργου. Επισημαίνουμε ότι, σύμφωνα με την υπό αναφορά εγκύκλιο της Γενικής Λογίστριας, η Αναθέτουσα Αρχή/Φορέας (στην περίπτωση αυτή ο ανάδοχος του Μέτρου) μπορεί να θεωρήσει ότι δεν υπήρξε κανένας άμεσος ή έμμεσος επηρεασμός, λόγω της πανδημίας και των μέτρων που είχαν ληφθεί σε συγκεκριμένο έργο.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι οι αναφορές της εταιρείας κρίθηκαν αιτιολογημένες και δεν απαιτήθηκε οποιαδήποτε πρόσθετη τεκμηρίωση από τον αιτητή.

Η Υπηρεσία μας διατηρεί τις απόψεις της επί του θέματος.

γ. Όπως καταγράφεται στην Ειδική Έκθεση της Υπηρεσίας μας αρ. ΟΑΠ/01/2019, για τον έλεγχο συγκεκριμένων αιτήσεων για τη χρηματοδότηση ανέγερσης οινοποιείου που υποβλήθηκαν από εταιρεία, κατά την 5η, 6η και 7η Προκήρυξη του υπό αναφορά Μέτρου, ο Οργανισμός προέβη τον Μάρτιο του 2018 σε τροποποίηση του όρου 19 της 5ης, 6ης και 7ης Προκήρυξης του Μέτρου που ίσχυε, έτσι ώστε να επιτρέπεται η παραχώρηση παράτασης πέραν των δύο ετών, στις περιπτώσεις όπου ο αιτητής δεν ευθύνεται για τη μη έγκαιρη ολοκλήρωση του επενδυτικού έργου και εφόσον ο ανάδοχος έχει πεισθεί για τους λόγους στους οποίους οφείλεται η καθυστέρηση ολοκλήρωσης της επένδυσης. Από την υπό αναφορά τροποποίηση του όρου ευνοήθηκε και η υπό αναφορά εταιρεία, η οποία με επιστολές της, ημερ. 12.2.2018, 15.2.2019 και 14.11.2019, ζήτησε την παραχώρηση περαιτέρω δεκάμηνης παράτασης από 31.5.2018 μέχρι τις 31.3.2019, οκτάμηνης μέχρι τις 30.11.2019 και τετράμηνης μέχρι τις 30.3.2020, αντίστοιχα, για την ολοκλήρωση του αντικειμένου της αίτησης με αρ. 3α-632. Ο ανάδοχος, με επιστολές του, ημερ. 12.3.2018, 8.3.2019 και 26.11.2019, αντίστοιχα, παραχώρησε την έγκρισή του για τις υπό αναφορά παρατάσεις.

Σύσταση: Για σκοπούς νομότυπης εφαρμογής του Μέτρου και ίσης μεταχείρισης των αιτητών, τυχόν τροποποιήσεις στους όρους εφαρμογής μίας Προκήρυξης να γίνονται πριν την ημερομηνία έναρξης της περιόδου της συγκεκριμένης Προκήρυξης και όχι κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής της. Η ανάγκη για τροποποίηση των όρων πρέπει να τεκμηριώνεται δεόντως και να προκύπτει κατόπιν διενέργειας γενικής αξιολόγησης της εφαρμογής του Μέτρου και όχι από μεμονωμένα αιτήματα δικαιούχων.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι ο ανάδοχος, σε συνεργασία με τον ΚΟΑΠ, προχωρούν σε τροποποιήσεις προνοιών μιας προκήρυξης, όταν και εφόσον κρίνεται απαραίτητο, καθώς και ότι η τροποποίηση εφαρμόζεται για όλους τους αιτητές ανεξαιρέτως, για σκοπούς ίσης μεταχείρισης και δίκαιης εφαρμογής των όρων του Μέτρου.

Η Υπηρεσία μας διατηρεί τις απόψεις της επί του θέματος.

δ. Καθορισμός χρονικού περιθωρίου για υποβολή αιτημάτων παράτασης ολοκλήρωσης των έργων. Σύμφωνα με τους όρους εφαρμογής της 5ης Προκήρυξης του Μέτρου, όλα τα αιτιολογημένα αιτήματα για παράταση της ημερομηνίας ολοκλήρωσης των έργων, θα έπρεπε να υποβάλλονται τουλάχιστον τρεις μήνες πριν την καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου. Παρατηρήσαμε ότι ο υπό αναφορά όρος απαλείφθηκε κατά την 6η και 7η Προκήρυξη του Μέτρου, με αποτέλεσμα να καθίσταται δυνατή η υποβολή αιτημάτων παράτασης λίγο πριν την καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης των έργων και να επηρεάζεται ο προγραμματισμός υλοποίησης των επενδύσεων του Μέτρου. Αναφέρουμε, σχετικά, ότι το αίτημα της εταιρείας για παραχώρηση παράτασης, μέχρι τις 30.3.2020, υποβλήθηκε προς τον ανάδοχο στις 14.11.2019, δηλαδή μόλις 15 ημέρες πριν την αναθεωρημένη καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου, που ήταν η 30.11.2019.

Σύσταση: Να εξεταστεί το ενδεχόμενο επαναφοράς του υπό αναφορά όρου, που ίσχυε κατά την 5η Προκήρυξη αυτού, ώστε να λαμβάνονται έγκαιρα οι αποφάσεις για έγκριση ή απόρριψη αιτημάτων παράτασης της ολοκλήρωσης των έργων, χωρίς να επηρεάζεται ο προγραμματισμός υλοποίησης του Μέτρου.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας έχει σημειωθεί και θα εξεταστεί το ενδεχόμενο εφαρμογής της σε επόμενη προκήρυξη του Μέτρου.

4.5 Καταβολή προκαταβολής και εγγύηση προκαταβολής

Σύμφωνα με τους όρους εφαρμογής της 6ης Προκήρυξης του Μέτρου, δύναται να καταβάλλεται προκαταβολή στον δικαιούχο, σε ποσοστό που δε θα υπερβαίνει το 50% της δημόσιας ενίσχυσης, υπό την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος θα υποβάλει τραπεζική εγγύηση σε ποσοστό 110% του ποσού της προκαταβολής. Επίσης, το ποσό για επενδύσεις που αντιστοιχεί στο ποσό της προκαταβολής, πρέπει να δαπανάται το αργότερο σε δύο έτη μετά την πληρωμή της προκαταβολής, χωρίς οποιοδήποτε δικαίωμα παράτασης. Επιπλέον, η εγγύηση προκαταβολής θα λήγει έξι μήνες μετά την καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης των επενδύσεων.

Σύμφωνα με στοιχεία από τον φάκελο αλληλογραφίας της αίτησης αρ. 3α-632 της 6ης Προκήρυξης, στις 15.10.2015 παραχωρήθηκε στην εταιρεία προκαταβολή ύψους €850.617, το οποίο αντιστοιχεί σε επενδύσεις συνολικού ύψους τουλάχιστον €2.126.541. Η εταιρεία θα έπρεπε να δαπανήσει το ποσό των €2.126.541 εντός δύο ετών από την ημερομηνία πληρωμής, δηλαδή το αργότερο μέχρι τις 15.10.2017 και να προσκομίσει όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά, τα οποία θα αποδεικνύουν την υλοποίηση της υπό αναφορά επένδυσης. Η εταιρεία, με επιστολή της, ημερ. 24.10.2017, ενημέρωσε τον ανάδοχο ότι δεν κατέστη δυνατή η υλοποίηση επένδυσης, η οποία να καλύπτει το ποσό της προκαταβολής που έλαβε και ζήτησε παράταση χρόνου μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου του 2017. Στην εν λόγω επιστολή αναφέρει επίσης ότι η καθυστέρηση προκλήθηκε λόγω της απαίτησης του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως για κατασκευή επιπρόσθετων χώρων στάθμευσης, η οποία προϋπόθετε τη δημιουργία νέων επιπέδων στο κτήριο του οινοποιείου, τα οποία είχαν εγκριθεί για χρηματοδότηση στο πλαίσιο της 7η Προκήρυξης. Ως εκ τούτου, η κατασκευή του κτηρίου του οινοποιείου, στο πλαίσιο της 6ης Προκήρυξης, αναστάληκε μέχρι τη δημιουργία των υπό αναφορά υποδομών. Ο ανάδοχος, με

επιστολή, ημερ. 7.12.2017, ενημέρωσε την εταιρεία ότι κατόπιν συζήτησης του θέματος με τον Οργανισμό, αποφασίστηκε ότι το αίτημά της θα εξεταζόταν εκ νέου, μετά την προσκόμιση, το συντομότερο δυνατόν, αιτήματος πληρωμής που να συνοδεύεται με όλα τα απαιτούμενα παραστατικά, τα οποία θα αποδεικνύουν την υλοποίηση επένδυσης ύψους τουλάχιστον €2.126.541. Η εταιρεία υπέβαλε τρία αιτήματα πληρωμής, στις 20.3.2018, 15.10.2018 και 10.5.2019, από την εξέταση των οποίων διαπιστώθηκε ότι, το ποσό επένδυσης, που αναλογεί στο ποσό της προκαταβολής (€2.126.541), καλύφθηκε από το τρίτο αίτημα. Ο ανάδοχος προώθησε τα πιο πάνω στοιχεία στον Οργανισμό για λήψη απόφασης, ο οποίος ανέφερε ότι, αφού εξέτασε όλα τα δεδομένα, αποφάσισε ότι το θέμα εμπίπτει στις πρόνοιες του άρθρου 18, παράγραφο 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 282/2012, σύμφωνα με τις οποίες η λήξη της προθεσμίας μπορεί να μετατεθεί σε περίπτωση ανωτέρας βίας. Βάσει αυτού, ενέκρινε την παράταση διενέργειας πληρωμής του ποσού επένδυσης που αναλογεί στο ποσό της προκαταβολής, από τις 15.10.2017 στις 30.11.2019, που ήταν τότε η αναθεωρημένη καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου. Ως εκ τούτου, έδωσε οδηγίες στον ανάδοχο για αποδέσμευση της εγγυητικής προκαταβολής, η οποία έληγε στις 30.9.2019. Σχετικά με το θέμα αυτό, αναφέρουμε τα ακόλουθα:

α. Ο Οργανισμός δεν δικαιολογεί τους λόγους για τους οποίους θεώρησε το θέμα ως ανωτέρα βία, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφο 2 του Κανονισμού (ΕΕ) αρ. 1306/2013, αφού σε αυτό δεν περιλαμβάνονται οι λόγοι που επικαλείται η εταιρεία στην επιστολή της, ημερ. 24.10.2017. Αναφέρουμε ότι η υπό αναφορά διαπίστωση αποτελεί και εύρημα του Οργάνου Πιστοποίησης στην έκθεση ελέγχου για το έτος 2019. Συγκεκριμένα, επισημαίνει ότι η υπό αναφορά περίπτωση παράτασης δε μπορεί να αναγνωριστεί ως «ανώτερη βία» και εισηγείται όπως ο Οργανισμός εφαρμόζει τις πρόνοιες του εγχειριδίου εφαρμογής.

Σύσταση: Για σκοπούς νομότυπης εφαρμογής του Μέτρου και ίσης μεταχείρισης των αιτητών, ο ΚΟΑΠ να τεκμηριώνει επαρκώς και δεόντως τις αποφάσεις του, ιδιαίτερα αυτές που αφορούν σε παραχώρηση έγκρισης κατ' εξαίρεση των όρων εφαρμογής του Μέτρου για λόγους ανωτέρας βίας.

β. Παρατηρήσαμε ότι η εγγύηση προκαταβολής έληγε στις 30.9.2019, δηλαδή δύο μήνες πριν την αναθεωρημένη καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου και όχι έξι μήνες μετά από αυτήν, όπως ορίζουν οι όροι του Μέτρου. Αναφέρουμε σχετικά ότι στις 8.3.2019, ο ανάδοχος ενέκρινε αίτημα της εταιρείας για παράταση της καταληκτικής ημερομηνίας ολοκλήρωσης του έργου μέχρι τις 30.11.2019, επισημαίνοντας ότι η εταιρεία θα έπρεπε να υποβάλει τροποποιημένη τραπεζική εγγύηση προκαταβολής, που θα έπρεπε να λήγει έξι μήνες μετά τη νέα καταληκτική ημερομηνία δηλαδή στις 30.5.2020, πράγμα το οποίο φαίνεται ότι η εταιρεία δεν έπραξε. Ο ανάδοχος μάς πληροφόρησε ότι δεν επέμεινε στην προσκόμιση αναθεωρημένης τραπεζικής εγγύησης προκαταβολής από την εταιρεία, καθότι υπήρχε το ενδεχόμενο αποδέσμευσης της υφιστάμενης, στην περίπτωση που οι επιλέξιμες δαπάνες του αιτήματος πληρωμής που υποβλήθηκε στις 10.5.2019 από την εταιρεία, κάλυπταν το υπόλοιπο των επενδύσεων που αντιστοιχούσαν στο ποσό της προκαταβολής.

Σύσταση: Ο ανάδοχος να διασφαλίζει ότι σε όλες τις περιπτώσεις οι τραπεζικές εγγυήσεις που υποβάλλουν οι αιτητές ισχύουν για την χρονική περίοδο που καθορίζεται από τους όρους εφαρμογής του Μέτρου. Σε αντίθετη περίπτωση, να τεκμηριώνει γραπτώς τη σχετική απόφαση, καθώς και τους λόγους της απόφασης.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι η εγγύηση προκαταβολής είχε ισχύ μέχρι τις 30.9.2020 και ότι η εταιρεία είχε ήδη υποβάλει αιτήματα πληρωμής για κάλυψη της δαπάνης που αναλογούσε στην προκαταβολή. Μας ανέφερε επίσης ότι η υφιστάμενη εγγυητική θα αποδεσμεύετο πριν από τη λήξη της, εφόσον ολοκληρώνονταν οι έλεγχοι του αναδόχου, οπότε θα ήταν άσκοπο να επωμιστεί ο αιτητής πρόσθετο κόστος για τον σκοπό αυτό, σημειώνοντας ωστόσο ότι η σύστασή μας θα σημειωθεί.

4.6 Υπογραφή δήλωσης εκπροσώπου/ελεγκτή στο έντυπο του αιτήματος πληρωμής

Στο πλαίσιο της 6ης Προκήρυξης του Μέτρου, η εταιρεία υπέβαλε τρία αιτήματα πληρωμής στις 20.3.2018, 15.10.2018 και 10.5.2019, για τη χρηματοδότηση συνολικών επενδύσεων ύψους €3.569.546, εκ των οποίων, μετά από λογιστικό και επιτόπιο έλεγχο από τον ανάδοχο, κρίθηκαν ως επιλέξιμες οι €2.517.000, που αντιστοιχούν σε χορηγία ύψους €1.006.800.

Στο πλαίσιο της 7ης Προκήρυξης του Μέτρου, η εταιρεία υπέβαλε τρία αιτήματα πληρωμής στις 3.5.2018, 2.7.2018 και 31.12.2018, για τη χρηματοδότηση συνολικών επενδύσεων ύψους €2.290.472, εκ των οποίων, μετά από λογιστικό και επιτόπιο έλεγχο από τον ανάδοχο, κρίθηκαν ως επιλέξιμες οι €1.927.445, που αντιστοιχούν σε χορηγία ύψους €770.978. Σύμφωνα με το έντυπο του αιτήματος πληρωμής, το Παράρτημα Ι.5 – Δήλωση Εκπροσώπου/Ελεγκτή πρέπει να υπογράφεται από τον εκπρόσωπο και τον Λογιστή/ελεγκτή της επιχείρησης, οι οποίοι θα βεβαιώνουν ότι όλα τα στοιχεία που φαίνονται στις καταστάσεις πληρωμών είναι αληθή και σύμφωνα με τα αποδεικτικά στοιχεία που επισυνάπτονται στο αίτημα πληρωμής.

Παρατηρήσαμε ότι η δήλωση εκπροσώπου/ελεγκτή, που συνόδευε το πρώτο αίτημα πληρωμής της χορηγίας της 7ης Προκήρυξης, δεν υπογράφηκε από τον εκπρόσωπο της εταιρείας και τον εξωτερικό ελεγκτή της, αλλά από τρίτο πρόσωπο. Το εν λόγω πρόσωπο υπέγραψε επίσης τις αντίστοιχες δηλώσεις, ως εξωτερικός ελεγκτής, στο δεύτερο και τρίτο αίτημα πληρωμής της χορηγίας της 7ης Προκήρυξης και στα τρία αιτήματα πληρωμής της χορηγίας της 6ης Προκήρυξης. Από έρευνα που διενήργησε η Υπηρεσία μας, φαίνεται ότι το πρόσωπο αυτό, που είναι διευθυντής και μέτοχος λογιστικού γραφείου, είναι ο υιός της αδελφής του μετόχου και διευθυντή της εταιρείας. Επισημαίνουμε ότι, ως ο εξωτερικός ελεγκτής της εταιρείας για τα έτη 2013 μέχρι 2018, για τα οποία εκδόθηκε έκθεση ελέγχου στις 11.8.2015, 28.3.2016, 20.12.2017, 1.11.2018, 30.1.2019 και 19.6.2020, αντίστοιχα, ήταν διορισμένος άλλος ελεγκτικός οίκος.

Σύσταση: Ο ανάδοχος να διενεργεί με περισσότερη προσοχή την αξιολόγηση των απαιτούμενων παραστατικών και να ενημερώνει, το συντομότερο δυνατόν, τον αιτητή για τυχόν διευκρινίσεις ή/και ελλείψεις εγγράφων.

Ο Επίτροπος Αγροτικών Πληρωμών μάς πληροφόρησε ότι η σύστασή μας έχει σημειωθεί.

5. Γενικά συμπεράσματα

- α.** Ανεπαρκή οικονομική αξιολόγηση της εταιρείας και συγκεκριμένα εάν αυτή ενέπιπτε στον ορισμό της «προβληματικής επιχείρησης» κατά τον ουσιώδη χρόνο υποβολής των δύο αιτήσεων συμμετοχής, έτσι ώστε να τεκμηριωθεί ότι πληρούσε τις προϋποθέσεις συμμετοχής στο υπό αναφορά Μέτρο για χορήγηση οικονομικής ενίσχυσης σύμφωνα με τους όρους εφαρμογής αυτού.
- β.** Μεγάλη επιείκεια του Οργανισμού στον χειρισμό περιπτώσεων, όπου η εταιρεία δεν μπορούσε να ανταποκριθεί στα χρονικά πλαίσια που καθόριζαν οι όροι του Μέρου είτε για την υποβολή παραστατικών είτε για την ολοκλήρωση των επενδυτικών έργων. Ορισμένες από αυτές δικαιολογήθηκαν μετά από σχετικές τροποποιήσεις των όρων των Προκηρύξεων του Μέρου, κατά τη διάρκεια εφαρμογής του, ενώ άλλες περιπτώσεις θεωρήθηκαν από τον ΚΟΑΠ, ότι οφείλονταν σε λόγους ανωτέρας βίας, χωρίς ωστόσο αυτοί να τεκμηριώνονται, βάσει του σχετικού θεσμικού πλαισίου.
- γ.** Ανεπαρκή αξιολόγηση των προσφορών που υπέβαλε η εταιρεία για αγορά επίπλωσης, στο πλαίσιο και των δύο Προκηρύξεων του Μέρου, με αποτέλεσμα να υφίστανται εύλογες υποψίες για υποβολή ψευδών/πλαστών/τεχνητών προσφορών από την εταιρεία.

6. Γενικές συστάσεις

- α. Το Υπουργείο ΓΑΑΠ, ως η αρμόδια Αρχή και ο ΚΟΑΠ, να αποταθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για διευκρινίσεις και καθοδήγηση, όσον αφορά στην ερμηνεία και στην αξιολόγηση μιας επιχείρησης ως προβληματικής, ώστε να διασφαλιστεί η ορθότητα χειρισμού των αιτήσεων και να αποφευχθεί το ενδεχόμενο αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
- β. Ο ανάδοχος να καθορίσει σαφείς διαδικασίες, βάσει των οποίων να αξιολογεί εάν η αιτήτρια επιχείρηση είναι προβληματική, κατά την έννοια των σχετικών κοινοτικών Κατευθυντήριων Γραμμών (ΕΕ 2014/С 249/01).
- γ. Ο ανάδοχος να μην αποδέχεται αιτήσεις, οι οποίες δεν συνοδεύονται με όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και η χορήγηση παράτασης για την προσκόμιση απαραίτητων δικαιολογητικών συμμετοχής να γίνεται μόνο για σκοπούς υποβολής διευκρινίσεων ή εγγράφων, τα οποία είναι ήδη εκδομένα και εκ παραδρομής δεν υποβλήθηκαν από τον αιτητή.
- δ. Τυχόν τροποποιήσεις, στους όρους εφαρμογής μιας Προκήρυξης, να γίνονται πριν την ημερομηνία έναρξης της περιόδου της συγκεκριμένης Προκήρυξης και όχι κατά τη διάρκεια της περιόδου εφαρμογής της. Επίσης, η ανάγκη για τροποποίηση των όρων πρέπει να τεκμηριώνεται δεόντως και να προκύπτει κατόπιν διενέργειας γενικής αξιολόγησης της εφαρμογής του Μέτρου και όχι από μεμονωμένα αιτήματα δικαιούχων.
- ε. Ο ανάδοχος να διενεργεί την αξιολόγηση των προσφορών με περισσότερη προσοχή και να διερευνά περαιτέρω τις περιπτώσεις προσφορών που παρουσιάζουν μεταξύ τους πανομοιότυπα στοιχεία και ενδεχομένως να παραπέμπουν σε παράτυπες ενέργειες.
- στ. Οι εγκρίσεις/απορρίψεις αιτημάτων δικαιούχων παραχώρησης χρονικών παρατάσεων υλοποίησης των επενδυτικών έργων να τεκμηριώνονται δεόντως, ιδιαίτερα αυτές που αφορούν σε παραχώρηση έγκρισης κατ' εξαίρεση των όρων εφαρμογής του Μέτρου, για λόγους ανωτέρας βίας και τα υποστηρικτικά στοιχεία να καταχωρίζονται στον φάκελο της αίτησης συμμετοχής.
- ζ. Κατά την εξέταση αιτημάτων των αιτητών, για την υλοποίηση των επενδυτικών δραστηριοτήτων, να διασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης, της χρηστής διοίκησης και της διαφάνειας.
- η. Να εξεταστεί το ενδεχόμενο όπως, το δικαιολογητικό για την τεκμηρίωση της ίδιας συμμετοχής, συνοδεύεται και με υπεύθυνη δήλωση του αιτητή, σύμφωνα με την οποία να αναλαμβάνει την ευθύνη κάλυψής της.